

CUKR CUKROVÁ ŘEPA

2005

ZÁŘÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Ivan Svoboda MZe ČR

Ing. Eva Divišová MZe ČR
ředitelka odboru analýz a speciálních komodit

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů

Český statistický úřad – ČSÚ
Českomoravský cukrovarnický spolek – ČMCS
F. O. Licht – International Sugar and Sweetener Report
Ministerstvo financí České republiky – MF
Ministerstvo zemědělství České republiky – Mze
Ministerstvo průmyslu a obchodu – MPO
Celní statistika
Státní zemědělský intervenční fond – SZIF
Výzkumný ústav cukrovarnický Praha – VUC Praha a. s.

ČSÚ upozorňuje, že po vstupu ČR do EU nemusí být získaná data o dovozu a vývozu úplná. U dodávek v rámci intrakomunitárního obchodu ČR v rámci EU budou chybět dodávky menších množství dané komodity, které nejsou monitorovány.

V zahraničním obchodu jsou v této publikaci za dovoz a vývoz považovány i dodávky zboží v rámci intrakomunitárního obchodu ČR se zeměmi EU.

Termín **marketingový rok**, který je ve zprávě používán, začínal pro komoditu cukrová řepa – cukr 1. října příslušného kalendářního roku a končil 30. září následujícího kalendářního roku. Je používán především pro historické srovnání produkce a prodeje cukru v zahraničním obchodu ČR.

Termín **hospodářský rok** začíná v EU od 1.července příslušného roku a končí 30. června následujícího roku. Pro ČR je platný od 1.7. 2004.

Termín **kvótový rok**, který byl zaveden v NV č. 114/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, začínal 1. září příslušného kalendářního roku a končil 31. srpna následujícího kalendářního roku. Do roku 2003/04 je použit v tabulce „Bilance cukru“.

Předkládaná Situační a výhledová zpráva Cukrovka, cukr navazuje na zprávu vydanou v prosinci roku 2004. Použité údaje jsou zpracovány podle informací dostupných k měsíci srpnu roku 2005, není-li uvedeno jinak.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici na zemědělských agenturách MZe ČR, na okresních pracovištích Agrární komory a v budově Ministerstva zemědělství ČR. Dále vycházejí jako přílohy periodik Agrospoj a v informační síti Agronet. Souhrn situační a výhledové zprávy je také k dispozici na síti Internet, na adrese: <http://www.mze.cz/>.

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu a EU	4
1. Opatření na trhu ČR	4
2. Opatření na trhu EU	5
Světový obchod s cukrem	13
Odhad F.O.Licht	13
EU	19
Vývoj cen cukru na světových trzích	25
Pěstování cukrové řepy v ČR a zhodnocení řepné kampaně v roce 2004/05	26
Pěstování cukrové řepy	26
Zpracovatelský průmysl	29
Výroba cukru a melasy v ČR	30
Zahraniční obchod	34
Teritoriální rozdělení obchodu s cukrem v ČR	35
Zahraniční obchod výrobků s obsahem cukru v ČR	38
Tabulkové přílohy	40

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ACP	Vybrané rozvojové země s oblastí Karibiku, Pacifiku a Afriky
AZS	Aktivní zušlechťovací styk
CAP	Společná zemědělská politika
CEFTA	Dohoda o zóně volného obchodu (některé středoevropské a balkánské země)
CIF	Podmínka pro dodávky zboží v systému INCOTERM (mezinárodní obchod)
CN	Kombinovaná nomenklatura (celní termín)
CPV	Cena průmyslových výrobců
CZV	Cena zemědělských výrobců
EBA	48 nejméně rozvinutých zemí světa
EK	Evropská komise
EUR	Euro, společná měnová jednotka EU
EU	Evropská unie
FOB	Free on board. Dodací podmínka (volně na palubě lodi)
HDP	Hrubý domácí produkt
NČS	Nové členské státy EU
NV	Nařízení vlády
SAPS	Přímé platby na plochu
Sb.	Sbírka zákonů
SKK	Slovenská koruna
SNS	Společenství nezávislých států (většina států bývalého SSSR)
SOT	Společná organizace trhů s cukrem
t/d ř.	Tuny řepy na den (jmenovitý výkon cukrovaru – zpracování řepy)
tel quel	Skutečná hmotnost cukru nepřepočítaná na hodnotu bílého či surového cukru
TTP	Trvalé a travní porosty
USD	Americký dolar
WTO	World trade organization (Světová obchodní organizace)

ÚVOD

Kapitola Zásahy státu a EU je v SVZ rozdělena na dvě podkapitoly. „Opatření na trhu ČR“ informují o aktuální situaci v oblastech daní, české legislativy v sektoru cukru a rozdělení individuálních produkčních kvót cukru v ČR. „Opatření na trhu EU“ se zabývají legislativou EU v sektoru cukru, která se dotýká i ČR. V kapitole Světový obchod s cukrem jsou zveřejněny významné údaje, výhledy a trendy ve světovém obchodu s cukrem včetně cenového vývoje na světové burze. V další kapitole je zhodnocení pěstování řepy v roce 2005 a vyhodnocení řepné kampaně 2004/05 včetně bilance cukru v ČR. Kapitola „Zahraniční obchod“ uvádí vyhodnocení hospodářského roku 2004/05 ve srovnání s předchozími roky.

SOUHRN

V roce 2004/05 byla sklizena cukrová řepa podle údajů ČMCS z celkové plochy **69,0 tis. ha** při výnosu kořene **50,57 t/ha**. Celková produkce cukrové řepy se zvýšila na **3 488 tis. t**. Průměrná cukernatost řepy dosáhla rekordní hodnoty **18,53 %**. V roce 2004/05 bylo vyrobeno celkem **558,4 tis. t** cukru z řepy při vysoké výtěžnosti 16,01 % a **140,21 tis. t** melasy. Výnos bílého cukru dosáhl velmi vysoké hodnoty **8,10 t/ha**. Podle údajů ČMCS bude sklizňová plocha cukrové řepy v roce 2005/06 celkem **63,5 tis. ha** (meziroční snížení o 5,5 tis. ha).

Cena zemědělských výrobců dosáhla v roce 2004 průměrné hodnoty **1 521 Kč/t**. To představuje vysoký meziroční nárůst o 572 Kč/t. Cena vzrostla v souvislosti s přijetím SOT s cukrem v ČR od 1.5.2004. V důsledku platnosti intervenční ceny cukru EU i v ČR vzrostla významně cena průmyslových výrobců cukru v roce 2004, a to až na průměr **20,58 Kč/kg** (meziroční nárůst 4,04 Kč/kg). V roce 2005 dochází k mírnému poklesu ceny (do července) na průměr 19,50 Kč/kg. Spotřebitelské ceny cukru vzrostly v roce 2004 meziročně v průměru o 4,40 Kč/kg na průměrnou hodnotu **22,18 Kč/kg**.

Podle odhadu F.O.Licht se v roce 2004/2005 mírně zvýší produkce cukru ve světě (meziročně o cca 2,5 mil. t) na **146,2 mil. t**. Nejvyšší nárůst produkce o 5,4 mil.t byl zaznamenán v Brazílii. V EU dosáhne celková produkce cukru zřejmě hodnoty 21,3 mil. t (meziroční nárůst o 8,3 %). Podle odhadu se rovněž mírně zvýší i světová spotřeba cukru na úroveň **144,5 mil. t**.

V ČR začala od 1.7.2004 v plném rozsahu platit všechna ustanovení SOT s cukrem v EU. Změny a nová ustanovení oproti předcházejícímu období se dotýkají především těchto oblastí: kvóty cukru A + B, zavedení intervenční ceny cukru, vývozní náhrady, intervenční nákupy a prodej, platba finančních dávek atd. Většina ustanovení SOT s cukrem se vztahovala až na cukr vyrobený v kampani 2004/05. V červenci roku 2005 byla v EU navržena reforma SOT s cukrem, která by měla začít platit od hospodářského roku 2006/07.

Národní roční kvóta cukru ČR, která je souhrnem individuálních produkčních kvót, byla stanovena EK pro roky 2004/05 a 2005/06 v celkovém množství **454 862 t**. Tato kvóta byla rozdělena na kvótu A v celkové výši 441 209 t a kvótu B ve výši 13 653 t (možnost vývozu s vývozní náhradou). Individuální produkční kvóty cukru byly v ČR přiděleny celkem sedmi subjektům.

Zahraniční obchod ČR po vstupu do EU je rozdělen na tzv. intrakomunitární obchod (obchod se zeměmi EU 25) a obchod s třetími zeměmi. V roce 2004/05 bylo do ČR dovezeno celkem **47 198 t** cukru v celkové hodnotě 875,4 mil. Kč a vyvezeno **216 040 t** v celkové hodnotě 3 680 mil. Kč. Saldo obchodu s cukrem mělo rekordní hodnotu **2 804,5 mil. Kč**. Z toho bylo v rámci komunitárního obchodu dovezeno **44 472 t** (825,1 mil. Kč) a vyvezeno **182 051 t** (3 760,5 mil. Kč). Obchod se zeměmi EU má 93% podíl na celkovém obchodu.

ZÁSAHY STÁTU A EU

1. Opatření na trhu ČR

Opatření na trhu ČR jsou rozděleny do následujících oddílů:

1. **Legislativa mající vztah k fungování SOT v ČR po 1. červenci 2004**
2. **Rozdělení individuálních produkčních kvót v roce 2004/05 a 2005/06**
3. **Legislativa v daňové oblasti**

1.1 Legislativa mající vztah k fungování SOT v ČR po 1. červenci 2004

S následným fungováním SOT v ČR v hospodářském roce 2004/2005, tedy po 1. červenci roku 2004, mají souvislost tyto právní předpisy ČR:

- NV č. 160/2004 Sb., ze dne 24.3.2004, kterým se mění NV č. 114/2001 Sb., o stanovení produkčních kvót cukru na kvótové roky 2001/2002 až 2004/2005.
- NV č. 364/2004 Sb., ze dne 26.5.2004, o stanovení podmínek provádění opatření společné organizace trhů v odvětví cukru (tzv. eurařízení vlády).
- Vyhláška č. 212/2004 Sb., ze dne 28.4.2004, o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování Státní zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění vyhlášky č. 320/2004 Sb.

Podle **NV č. 160/2004 Sb.**, kterým se mění NV č. 114/2001 Sb., o stanovení produkčních kvót cukru m.j. platilo:

- Po skončení kvótového roku 2003/2004 (30. dubna 2004) se při snížení kvóty použije množství cukru, které odpovídá nejméně dvěma třetinám tuzemského a vývozního podílu kvóty, případně zvýšenému o množství cukru, které producentovi dodala jiná osoba. Snížení kvóty má účinnost od 1. července 2004.
- Minimální cena cukrové řepy vypěstované v roce 2004 se stanoví ve výši **1 470 Kč/t** čisté hmotnosti při cukernatosti 16 %. Tato cena byla platná již ve smlouvách mezi pěstiteli a příslušným výrobcem cukru pro dodávku cukrové řepy v řepné kampani 2004/05.

Dnem 1. července 2004 nabylo účinnosti **NV č. 364/2004 Sb.**, ze dne 26. května 2004, o stanovení některých podmínek provádění opatření společné organizace trhů v odvětví cukru.

Tento předpis (tzv. eurařízení vlády) upravuje některé podmínky při provádění opatření SOT v odvětví cukru, jejichž úpravu bezprostředně závazné právní předpisy ES členským státům EU přikazují nebo umožňují provést.

1.2 Rozdělení individuálních produkčních kvót v roce 2004/05 a 2005/06

Produkční kvóty cukru v roce 2004/2005 byly v celkové výši odpovídající kvótám stanoveným pro rok 2003/2004, ale došlo ke zrušení institutu tuzemského a vývozního podílu kvóty producentů. Produkční kvóta cukru je strukturována jako kvóta A a kvóta B, které byly rozděleny v poměru 97 % a 3 %. Zásadní rozdíl proti systému kvót v roce 2003/2004 je v tom, že po zjištění celkové výroby cukru každého producenta se odečtením stanoví množství cukru C. Tento cukr, až na některé výjimky, musí opustit území EU do konce února roku 2006 (cukr, vyrobený v kampani 2004/05).

Individuální produkční kvóty k 14.7. 2004 rozdělil SZIF následovně:

Produkční kvóty cukru v ČR pro rok 2004/2005

Cukrovarnická společnost	Kvóta A	Kvóta B	Kvóta celkem
<i>Cukrovary TTD, a.s.</i>	163 221	5 051	168 272
<i>Eastern Sugar Česká republika, a.s.</i>	99 397	3 076	102 473
<i>Moravskoslezské cukrovary, a.s.</i>	83 752	2 591	86 343
<i>Cukrovar Vrbátky a.s.</i>	19 596	607	20 203
<i>Litovelská cukrovarna, a.s.</i>	20 139	623	20 762
<i>Hanácká potravinářská společnost s. r. o.</i>	24 429	756	25 185
<i>Manolis a.s.</i>	30 675	949	31 624
Celkem	441 209	13 653	454 862
Národní kvóta r. 2004/05 a 2005/06			454 862

Pramen: SZIF, MZe

Individuální produkční kvóty cukru pro rok **2005/2006** v ČR zůstaly v nezměněné podobě. Ústavní soud ČR posuzuje návrh skupiny poslanců Poslanecké sněmovny ČR na zrušení § 3 a § 16 nařízení vlády č. 364/2004 Sb., jehož předmětem je tvrzení, že stávající rozdělení individuálních produkčních kvót je v rozporu s ústavním pořádkem ČR.

1.3 Legislativa v daňové oblasti

V souvislosti se vstupem do EU se přistoupilo k zásadní změně v oblasti DPH, v květnu 2004 nabyl účinnosti **zákon č. 235/2004 Sb.** Tento zákon upravuje daň z přidané hodnoty uplatňované na zboží, nemovitosti a služby. **Základní sazba** daně byla snížena z 22 % na **19 %** a **snížená sazba** daně zůstala na **5 %**.

Ve snížené 5% sazbě DPH byly zařazeny až na některé výjimky následující kapitoly a skupiny položek celního sazebníku **01-04, 07, 08, 10-12, 1302, 15-17, 19-21, 2201, 2202, 2209, 23, 25**. Do těchto položek lze zařadit převážnou většinu potravin včetně nápojů (vyjma některých alkoholických), živá zvířata, semena, rostliny a přísady, popř. krmiva, vodu. Ve snížené sazbě však nejsou zařazeny m.j. následující položky a skupiny: **0306, 0307, 1213, 1214, 1704, 210111, 210112, 2203 – 2208**. Ve zvýšené 19% sazbě DPH jsou m.j. dále nově zařazeny všechny čokoládové i nečokoládové cukrovinky, pivo, víno a destiláty. Zvýšení DPH se částečně promítlo i do vyšších cen těchto výrobků na trhu.

2. Opatření na trhu EU

Institucionální zásahy v oblasti komodity cukrová řepa – cukr představují:

1. **Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU**
2. **Přechodné období tržního řádu pro cukr od 1. května 2004**
3. **Společná organizace trhů s cukrem v EU**
4. **Celní opatření vůči třetím zemím v EU**

2.1 Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

Evropská unie, jejímž členským státem se od 1. května 2004 stala i ČR, usiluje o vnitřní trh bez fyzických, technických a daňových překážek.

Regulace se týká m.j. oblasti sjednocení některých daňových systémů. EU může jednotně upravit ekologické daně (očekáváno je zdanění v oblasti neobnovitelných zdrojů energie). Naopak všemi členskými státy může být rozhodnuto o ostatních daňových otázkách, proto se harmonizace pouze dotkla minimální daňové povinnosti (DPH, spotřební daň aj.). Místem zdanitelného plnění pro účely

DPH je v EU země určením zboží a většiny služeb. DPH se platí v zemi, kde se dané zboží spotřebovává.

Vzhledem k zániku hraničních kontrol a celního řízení mezi jednotlivými státy EU, byla stanovena povinnost evidovat daňové a statistické údaje o vnitřním obchodu EU. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém Intrastat.

Povinnost vykazovat statistické údaje má každý podnikatel u zboží, jehož hodnota přesáhne v období 12 měsíců (kalendářní rok) při dodání (odeslání) do jiné země EU 4 milióny Kč nebo odebere (přijme) zboží z jiné členské země za 2 milióny Kč a více.

2.2 Přejídné období tržního řádu pro cukr od 1. května 2004

I když se ČR spolu s ostatními nově přistupujícími zeměmi stala členem EU již od 1. května 2004, celá řada ustanovení společné organizace trhů s cukrem v ES (SOT) platila pro NČS až od začátku hospodářského roku 2004/2005, tedy po 1. červenci 2004.

Bezprostředně po 1. květnu 2004, kdy se přistupující země staly součástí volného trhu ES, bylo možno využívat celní ochrany a vztahovaly se na ní ustanovení o obchodu s třetími zeměmi. V praxi to znamená, že na dovoz cukru ze třetích zemí do NČS se vztahovala již po 1.5.2004 vyšší celní ochrana než předtím, a na vývoz cukru z ČR do třetích zemí již platila celní opatření přijatá na úrovni EU. Z rozhodnutí orgánů EU však ostatní ustanovení v rámci SOT (ceny, vývozní náhrady na přímý a nepřímý vývoz, intervenční nákup a prodej, finanční dávky, apod.) byla pro NČS vyňata z platnosti až do 30. června 2004. Až v období po 1. červenci 2004, kdy v EU začíná hospodářský rok 2004/2005, se na NČS postupně vztahovala i ostatní ustanovení v rámci režimu SOT.

Například z hlediska českých předpisů od 1. května 2004 (vedle zkrácení kvótového roku na období 8 měsíců) pozbyla platnosti ustanovení o tuzemském a vývozním podílu kvóty, minimální ceny cukru a maximální ceny melasy.

2.3 Společná organizace trhů s cukrem v EU

Po vstupu NČS do EU doznala organizace trhu s cukrem v těchto zemích podstatných změn. Výkonnou organizací trhů s cukrem jsou v jednotlivých zemích EU pověřeny převážně národní intervenční agentury. V ČR je touto činností pověřen **SZIF**.

Změny se m.j. dotýkají kvótového systému, který byl již ale v jiné podobě v ČR zaveden dříve. Nově byly například v ČR podle SOT zavedeny výrobní dávky, vývozní i dovozní licence, vývozní subvence, finanční záruky a výrobní náhrady na cukr použitý v chemickém průmyslu. Jednotlivá ustanovení SOT jsou prakticky platná až pro cukr vyrobený v NČS v kampani 2004/05.

3.1 Výběr z legislativy ES pro rok 2004/2005

3.2 Kvótový systém a výrobní dávky

3.3 Licence

3.4 Vývozní subvence

3.5 Intervenční nákup a prodej cukru

3.6 Výrobní náhrady na cukr použitý v chemickém průmyslu

3.7 Záruky

2.3.1 Výběr z legislativy ES pro rok 2004/2005

1. Nařízení Komise ES č. 516/2005 ze dne 31.3.2005, kterým se stanoví jednotné částky záloh na dávky z výroby cukru pro hospodářský rok 2004/05. Podle článku 1 tohoto nařízení byly jednotné částky pro hospodářský rok 2004/2005 stanoveny na:

- a) **6,32 EUR** za tunu bílého cukru jako záloha na základní dávku ze základní výroby pro cukr A a cukr B
- b) **118,48 EUR** za tunu bílého cukru jako záloha na dávku B pro cukr B

Dále jsou ještě v nařízení stanoveny zálohové částky pro izoglukózu a inulínové sirupy.

2. Nařízení Komise ES č. 651/2005 ze dne 28.4.2005, kterým se mění původní nařízení ES č. 60/2004, kterým se stanoví přechodná opatření v odvětví cukru z důvodu přistoupení nových členů k EU.

3. Nařízení Komise ES č. 832/2005 ze dne 31.5.2005, kterým se stanoví přebytečné množství cukru, izoglukózy a fruktózy pro některé nové členské země.

Podle článku 1 tohoto nařízení jsou množství cukru v nezměněném stavu nebo ve formě zpracovaných výrobků, která přesahují množství považované dne 1.5.2004 za běžnou zásobu a která musí být odstraněna z trhu Společenství podle č. 6 odst. 2 nařízení ES č. 60/2004, tato:

Estonsko	91 464 t
Kypr	40 213 t
Lotyšsko	10 859 t
Malta	2 452 t
Slovensko	10 225 t

Podle tohoto nařízení **nebyly zjištěny žádné nadlimitní zásoby** cukru ani zpracovaných výrobků s obsahem cukru u Polska, Maďarska a **ČR**.

2.3.2 Kvótový systém a výrobní dávky

2.3.2.1 Důležité pojmy stávajícího systému cukerních kvót

- **Kvóta A, B** – množství cukru stanovené členskou zemí, které jsou producenti cukru oprávněni uvést na trh EU. Pouze na toto množství se vztahují cenová, subvenční a intervenční opatření tržního řádu na cukr.
- **Cukr C** – množství cukru vyrobené producentem nad kvótu A a B. Toto množství je třeba vyvézt do třetích zemí bez nároků na vývozní subvenci, nebo je ho možné převést do kvóty A v rámci následujícího hospodářského roku.
- **Finanční dávka z výroby** – je určena k financování vývozních a výrobních náhrad v odvětví cukru. Dávku platí výrobci cukru do rozpočtu EU.
- **Předběžná/konečná výroba** – tyto dva údaje nahlásí producenti cukru SZIF. Předběžná výroba je součet měsíčních výrob za první polovinu hospodářského roku, zahrnující cukrovarnickou kampaň. Podle ní se stanoví výpočet zálohy. Konečná výroba za celý hospodářský rok je podkladem pro výpočet doplatku.
- **Hospodářský rok** – V EU začíná 1. července a končí 30. června následujícího roku.
- **Kvóty pro ČR stanovené EK** – kvóta A – **441 209 t**, kvóta B – **13 653 t**.

2.3.2.2 Produkční dávky

Producenti cukru kromě měsíčního hlášení o stavu zásob posílají na SZIF hlášení o předběžné a konečné výrobě. Producenti cukru jsou povinni instalovat měřicí zařízení sloužící ke kontrole vyrobeného cukru.

Struktura produkční dávky

Výše dávek je stanovována pomocí jednotkových částek (v EUR/1 tunu nebo 100 kg vyrobeného cukru), které zveřejňuje dvakrát ročně EK ve svých nařízeních dostupných na internetových stránkách EU. Dále může být stanovován koeficient případné dodatečné dávky. Těmito koeficienty bude SZIF násobit skutečnou výrobu kvóty A a B. Do 1. dubna se stanovuje jednotková částka zálohy a do 15. října totéž u doplatku.

Produkční dávky jsou EK stanoveny do **maximální výše**:

2 % z intervenční ceny cukru ze stanovené kvóty A + B a

37,5 % z intervenční ceny cukru ze stanovené kvóty B.

Maximální výše produkční dávky se odvozuje od intervenční ceny bílého cukru, která je v EU stanovena na **631,9 EUR/t**. Z těchto finančních dávek připadá 58 % na pěstitele a 42 % na producenty cukru. Pěstitel má garantovanou minimální cenu za cukrovou řepu A a B. Povinnost odvádět výrobní dávky prostřednictvím SZIF do rozpočtu EU mají producenti cukru.

2.3.2.3 Převod cukru do následujícího hospodářského roku

Každý producent cukru se může rozhodnout, že převede část své výroby do příštího hospodářského roku. Převod se týká pouze skutečně vyrobeného cukru v rámci kvóty B a cukru C. Převáděné množství nesmí přesáhnout 20 % z kvóty A, pokud EK nestanoví výjimku. Převedený cukr se stane součástí kvóty A v příštím roce. Žádost o převod cukru se může podat nejpozději do 1. února na SZIF.

2.3.2.4 Započtení výroby jinému producentovi

Výrobci mohou vyrábět cukr i pro jiného producenta (objednatele). Oba producenti, objednatel i zpracovatel, společně podají žádost o započtení vyrobeného cukru k produkci objednatel na SZIF, který má pravomoc transakci potvrdit.

2.3.2.5 Cukr vyrobený nad přidělené kvóty A + B, tj. cukr C

Množství cukru vyrobeného nad kvóty A + B nelze prodat na vnitřním trhu EU. Cukr C je nutno buď vyvézt bez subvencí do třetích zemí, nebo převést do kvóty A příštího hospodářského roku. Pro uznání vývozu je vedle příslušných dokladů nutné, aby cukr C opustil celní území EU ve lhůtě 60 dnů od 1. ledna následujícího po hospodářském roce, kdy byl cukr vyroben. Pokud nebyl vývoz uskutečněn, je producentovi stanovena sankce ve výši nejvyššího dovozního poplatku na cukr za dané období plus 1,21 EUR/100 kg cukru.

2.3.3 Licence

Veškerý dovoz a vývoz produktů spadajících do společné organizace trhů s cukrem podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence s výjimkou malých množství.

Licence v rámci Společné organizace trhů s cukrem:

Celní nomenklatura	Popis zboží
1701	Třtinový nebo řepný cukr a chemicky čistá sacharóza, v pevném stavu
1212 91, 1212 9200	Cukrová řepa, cukrová třtina
1703	Melasy získané extrakcí nebo rafinací cukru (řepná i třtinová)
1702 20	Javorový cukr a javorový sirup
1702 6095 a 9099	Ostatní cukry (i tekutý cukr) a cukerné sirupy bez přídavku aromatických přídavků nebo barviv (kromě laktózy, glukózy, maltodextrinu a izoglukózy)
1702 9060	Umělý med, též smíšený s přírodním medem
1702 9071	Karamel obsahující nejméně 50 % hmotnostních sacharózy v sušině
1702 3010, 4010, 6010 a 9030	Izoglukóza
1702 6080 a 9080	Inulínové sirupy
2106 9030	Aromatizované nebo barvené izoglukózové sirupy
2106 9059	Aromatizované nebo barvené cukerné sirupy, ne z izoglukózy, laktózy, glukózy a maltodextrinu
2303 20*	Řepné řízky, bagasa a jiné cukrovarnické odpady

Pramen: SZIF, komodita nepodléhá licenci. Pozn: Podrobný seznam jednotlivých položek CN, na které je nutná licence, je zveřejněn na internetových stránkách www.szif.cz*

Licenci uděluje příslušný členský stát prostřednictvím intervenční agentury. Licence je platná pro celé Společenství a její udělení je podmíněno poskytnutím záruky na uskutečnění dovozu nebo vývozu během období platnosti licence. Licence se předkládá celnímu orgánu při proclení. Obchodní výměna v rámci EU se řídí pravidly vnitřního trhu (bez licencí).

2.3.4 Vývozní subvence pro cukr

Vývozní náhrady (subvence) slouží k vyrovnání rozdílů cen zemědělských a potravinářských výrobků mezi vyšší cenovou úrovní na vnitřním trhu Společenství a nižší cenovou úrovní na světovém trhu dané komodity. Příjemcem subvence je vývozce. Vývozní subvence se zásadně neposkytuje pro vývoz cukru (a dalších vybraných komodit), které byly vyprodukovány nad úrovní kvót A + B (tzv. cukr C). Podrobný seznam komodit, na které se vztahují subvence v EU, je zveřejněn na internetových stránkách www.szif.cz. Vývozní náhrady jsou stanovovány EK pravidelně jedenkrát za 14 dní. Kromě toho stanovuje Komise ES i maximální výši vývozních náhrad pro dílčí nabídková řízení určené pro vývoz cukru do předem určených třetích zemí. Tyto vývozní náhrady jsou většinou vyšší než u pravidelných dvoutýdenních tendrů.

Pro výpočet subvence je určující sazba platná ke dni podání žádosti o vývozní licenci. Vývozní licence není nutná při vývozu malého množství **zboží do 2000 kg**, které je uvedeno v příloze III Nařízení Komise č. 1291/2000. O vývozní subvenci je možno žádat pouze v zemi, kde bylo podáno vývozní prohlášení.

2.3.5 Intervenční nákup a prodej cukru

2.3.5.1 Intervenční nákup cukru

SZIF je povinen během celého hospodářského roku vykupovat veškerý nabídnutý bílý a surový cukr, vyrobený v rámci kvót z cukrové řepy sklizené v EU podle předem stanovených podmínek.

SZIF vykupuje cukr za intervenční cenu, která je pro hospodářské roky 2001/2002 až 2005/2006 stanovena pro **bílý cukr 63,19 EUR/100 kg** a pro **surový cukr 52,37 EUR/100 kg**. Výše uvedené intervenční ceny se vztahují na nebalený cukr, ze závodu, naložený na dopravní prostředek, který si zvolí kupující. V EU nebyl tento institut dlouhá léta prakticky využíván. Naposledy byl prodáván cukr prostřednictvím intervenční agentury v roce 1986. Hlavním důvodem bylo, že přebytky cukru na trhu EU byly regulovány prostřednictvím poměrně vysokých vývozních náhrad. V důsledku snížení výše této podpory v roce 2004/05 obdržely však v tomto roce intervenční agentury Francie a Belgie nabídky na odkoupení 48 tis. t, respektive 38 tis. t cukru. Předpokládá se další zvýšení cukru nabídnutého do intervenčního nákupu. V současnosti již jsou vydány předpisy, podle kterých se bude řídit prodej intervenčně nakoupeného cukru.

2.3.5.2 Intervenční prodej cukru

SZIF může prodávat intervenčně nakoupený cukr až poté, co o prodeji rozhodla EK. Intervenční agentury mohou cukr prodávat pouze za cenu vyšší než je intervenční cena. V těchto případech se prodej uskuteční prostřednictvím nabídkového řízení nebo jiným způsobem prodeje. Orgány EU však mohou rozhodnout, že agentury mohou cukr prodávat za intervenční nebo i nižší cenu prostřednictvím nabídkového řízení, pokud je cukr určen

- k použití jako krmivo pro zvířata, nebo
- na vývoz, a to buď v nezměněném stavu, nebo pro zpracování na výrobky uvedené v příloze č.1 Smlouvy o založení ES, nebo na zboží uvedené v příloze č.5 základního nařízení.

Prodej prostřednictvím **nabídkového řízení** se řídí pravidly, která jsou stanovena v člancích 22 a 39 Nařízení Komise ES č. 1262/2001.

2.3.6 Výrobní náhrady na cukr použitý v chemickém průmyslu

Zpracovatelé cukru a dalších vybraných surovin si mohou požádat u intervenčních agentur o výrobní náhrady za tyto základní suroviny. Jedná se o podporu nepotravinářského využití cukru v chemickém a farmaceutickém průmyslu. V EU je tato oblast upravena podle těchto nařízení:

- **Nařízení Rady č. 1260/2001**, o společné organizaci trhů v sektoru cukru.
- **Nařízení Komise č. 1265/2001**, o prováděcích pravidlech k Nařízení Rady č. 1260/2001 ohledně poskytování výrobní náhrady na některé výrobky z cukru používané v chemickém průmyslu.

Výrobní náhrada se poskytuje na použití základního produktu (popř. meziprojektu) pro výrobu zpracovaných výrobků. Aktuální výše náhrady v EUR/100 kg bílého cukru je stanovována měsíčně EK. Na internetových stránkách www.szif.cz jsou v přílohách č. I a II zveřejněny seznamy výrobků a meziprojektů na něž je možno žádat o výrobní náhradu.

Žadatel o náhradu (včetně případných výrobců meziprojektů) musí mít platnou **registraci u SZIF**.

2.3.7 Záruky

Většina předpisů EU stanovuje povinnost skládat záruky u obchodních případů. Zárukami je zajištěno splnění předem stanovených podmínek vztahujících se ke konkrétnímu obchodnímu případu, přičemž v případě jejich nesplnění záruka propadne celá nebo částečně ve prospěch SZIF nebo EU.

Nařízení Komise č. 2220/1985, ve znění pozdějších předpisů, upravuje společná prováděcí pravidla k režimu záruk pro zemědělské produkty. Záruky jsou uváděny v EUR, v ČR jsou přijímány v Kč. Záruky jsou vyžadovány v těchto oblastech:

- licence (dovozní i vývozní),
- intervence (nákup i prodej),
- soukromé (veřejné) skladování,
- výrobní/finanční podpory,
- vývozní subvence (i pro zpracované výrobky).

2.4. Celní opatření EU vůči třetím zemím (v ČR platné od 1. května 2004)

Celní sazebník pro obchod s třetími zeměmi se řídí Nařízením Komise ES č. 1810/2004 ze dne 7.9.2004 v souladu s nařízením Rady č. 2658/1987.

V zemích ES jsou používány následující typy cel:

- a) **valorické** (například 15,5 % z celní hodnoty zboží)
- b) **specifické** (například 32,2 EUR ze 100 kg čisté hmotnosti)
- c) **kombinované** (například 32,8 + 6,4 EUR/100 kg net znamená 32,8 % z celní hodnoty zboží + 6,4 EUR ze 100 kg hmotnosti).

Výběr ze smluvních cel vztahujících se k sektoru cukru, uplatňovaná v EU v roce 2005:

1. Surový třtinový i řepný cukr – **33,9 EUR/100 kg**.
2. Ostatní cukr (včetně bílého cukru) – **41,9 EUR/100 kg**.
3. Izoglukóza (CN 1702 3010, 4010, 6010 a 9030) – **50,7 EUR/100 kg čisté hmotnosti**
4. Inulinový sirup (CN 1702 6080) – **0,4 EUR/100 kg čisté hmotnosti**
5. Melasa třtinová i ostatní (řepná) CN 1703 1000 a 9000 – **0,35 EUR/100 kg**.

Celní kvóty EU v roce 2005 v rámci WTO v sektoru cukru

Název	CN	Kvóta	Preferenční celní sazba
Třtinový cukr surový	1701 1110	85 463 t	9,8 EUR/100 kg net
Třtin. nebo řepný surový cukr (ekvivalent bílého cukru)	1701 1110 až 1701 9990	1 307 264 t z toho: země ACP 1 297 264 t Indie 10 000 t	0 %
Chemický čistá fruktóza	1702 5000	4 504 t	16 %

Pramen: Nařízení Rady č. 2658/1987

Preferenční bezcelní kvóta se zeměmi ACP a Indií

EK stanovila speciální preferenční kvótu na bezcelní dovoz surového cukru z vybraných rozvojových zemí (tzv. země ACP a Indie) pro hospodářský rok 2005/2006 v celkové výši **1 307 264 t** (meziroční snížení o 7 681 t). Tato množství cukru musí podle smlouvy uvedené země dovést do EU. EU stanovila minimální kupní cenu surového cukru v rámci této kvóty pro rok 2004/05 na 49,68 EUR/100 kg. Tento surový cukr je v EU převážně zpracováván v rafineriích Francie, Velké Británie, Portugalska a Finska. Tato preferenční kvóta představuje pro chudší státy Afriky, Karibiku a Tichomoří velmi významnou hospodářskou pomoc, protože příjmy z prodeje cukru dosahují až 80 % z jejich celkového HDP.

Preferenční bezcelní kvóta na dovoz surového cukru do EU ze zemí ACP a Indie v roce 2005/06 v t (hodnota bílého cukru)

Země	Kvóta	Země	Kvóta	Země	Kvóta
Barbados	32 097	Keňa	5 000	Tanzánie	10 186
Belize	40 348	Madagaskar	13 324	Trinidad/Tobago	43 751
Kongo	10 186	Malawí	20 824	Uganda	0
Fiji	165 348	Mauritius	491 030	Zambie	7 215
Guayana	159 410	Mosambik	6 000	Zimbabwe	30 224
Indie	10 000	Nevis	15 590		
Pobřeží slonoviny	10 186	Suriname	0		
Jamajka	118 696	Svazijsko	117 844	Celkem	1 307 264

Pramen: Nařízení EK

V EU je zavedena i poměrně vysoká celní ochrana u **výrobků s obsahem cukru**, která se zvyšuje úměrně k obsahu cukru v daném výrobku. U těchto výrobků jsou stanoveny tzv. **zemědělské komponenty** (v EUR/100 kg net.), které jsou rozříděny podle výše obsahu cukru. K těmto komponentům jsou stanovena **dodatečná cla z cukru** (AD S/Z v EUR/100 kg net.), která se však v některých případech neuplatňují v plné výši. Dodatečná cla jsou stanovena ve čtyřech cenových úrovních v rozpětí od 10,06 do 38,99 EUR/100 kg netto (10,06., 18,87., 27,25 a 38,99 EUR).

V EU se kromě vysoké celní ochrany reprezentované m.j. smluvní celní sazbou, stanovují rovněž **reprezentativní ceny cukru a dodatkové clo**. Dodatkové clo lze uložit při dovozech za ceny nižší než jsou spouštěcí ceny (reprezentativní), které Společenství stanovilo a předalo WTO. Dodatkové clo se stanoví na základě dovozních cen CIF příslušné zásilky (čím je cena nižší než reprezentativní, tím je vyšší dodatkové clo).

K 12.2.2005 byly stanoveny ceny a dodatečné clo následovně:

Reprezentativní ceny a dodatečné clo (EUR/100 kg netto) platné ode dne 12.2.2005

Kód CN	Komodita	Reprezentativní cena	Dodatkové clo
1701 1110	Třtinový cukr surový k rafinaci	21,23	5,69
1701 1190	Ostatní třtinový cukr surový	21,23	11,09
1701 1210	Řepný cukr surový k rafinaci	21,23	5,50
1701 1290	Ostatní řepný cukr surový	21,23	10,57
1701 9100	Ostatní cukr s přidavkem aromat. přípravků	21,79	15,15
1701 9910	Bílý cukr	21,79	9,82
1701 9990	Ostatní cukr rafinovaný	21,79	9,82
1702 9099	Cukerný sirup	0,22	0,42
1703 1000*	Třtinová melasa	10,98	-
1703 9000*	Řepná melasa	11,35	-

Pramen: Nařízení EK č. 250/2005, *Nařízení EK č. 801/2005, platnost od 27.5.2005

Ve srovnání s výší reprezentativních cen a dodatečných cel z 11. května 2004 se nyní snížila celní ochrana u všech kategorií surového cukru a zvýšila se ochrana u ostatních cukrů včetně bílého.

SVĚTOVÝ OBCHOD S CUKREM

(podle odhadů společnosti F.O. Licht, v hodnotě surového cukru)

Podle odhadu se celková produkce cukru ve světě v roce **2004/05** meziročně mírně zvýšila o 1 % (o cca 2,5 mil. t) na celkovou hodnotu **146,2 mil. t**. Z tohoto množství se odhaduje produkce řepného cukru v celkové výši 37,3 tis. t (25,5 %). Podíl produkce řepného cukru na celkové produkci se v posledních letech snižuje na úkor třtinového cukru, i když je v tomto roce mírně vyšší než v předchozím období. Vyšší produkce cukru bylo v tomto období dosaženo pouze v Evropě (zejména EU 25, Rusko a Ukrajina) a hlavně v Jižní Americe, kde produkce vzroste až o 5,5 mil. t. Nejvyšší meziroční nárůst produkce byl v roce 2004/05 jednoznačně v Brazílii, kde produkce dosáhne cca **31,3 mil. t** cukru (nárůst o 5,4 mil. t). Jedná se o historicky nejvyšší roční produkci cukru v této zemi. O obrovské dynamice zvyšování produkce cukru v Brazílii v posledních letech svědčí fakt, že ještě v roce 2000/01 byla produkce na úrovni pouze 57 % současné produkce. V žádné další zemi, snad s výjimkou Německa, nedošlo k významnějšímu nárůstu produkce cukru. Naopak nejvýznamnější pokles produkce cukru v roce 2004/05 zaznamenáváme v asijském regionu (Indie, Pákistán, Thajsko) a na Kubě. V Jižní a Jihovýchodní Asii byly hlavní příčinou poklesu produkce poškození plantáží v důsledku dlouhodobého sucha. V ostatních světových regionech zůstává celková výše produkce zhruba na úrovni loňského roku. Trend ve vývoji produkce cukru ve světě v posledních letech je nerovnoměrný. Zatímco v Jižní Americe produkce stále dynamicky roste, tak v nejlidnatějších oblastech Asie dochází v posledních letech k útlumu produkce.

První odhady produkce cukru v roce **2005/06** předpokládají nejvyšší meziroční nárůst produkce cukru v Indii, o cca 4,5 mil. t, a v Brazílii o 1,6 mil. t. Naopak nejvyšší meziroční pokles produkce o 2 mil. t se očekává v Evropě a o 1 mil. t v Thajsku. V Brazílii se očekává významné snížení zásob etanolu k počátku roku 2005/06 na 350 mil. l (před rokem byly zásoby cca 1 miliarda l). Předpokládá se tedy, že část produkce etanolu v roce 2005/06 bude určena na obnovení zásob této suroviny.

V roce 2004/05 podle odhadu mírně vzrostla světová spotřeba cukru o 1,2 % na celkovou úroveň **144,5 mil. t**. Vzhledem k dalšímu růstu světové spotřeby cukru se konečná zásoba cukru ve světě mírně snížila na 65,1 mil. t. I přesto však dosahují zásoby cukru cca 45 % z celkové spotřeby. Největší množství nadlimitních zásob (nejsou to celkové zásoby) se odhaduje v Evropě (cca 5 mil. t). Přitom například v nejlidnatějším regionu Asii jsou nadlimitní zásoby pouze ve výši 704 tis. t. Nejvyšší celková spotřeba cukru v množství 61,4 mil. t (42,5 % ze světové spotřeby) je pochopitelně v největším regionu, Asii. Přitom je v Asii společně s Afrikou nejnížší spotřeba cukru na 1 obyvatele, která například dosahuje pouze asi 1/3 měrné spotřeby cukru v Jižní Americe. Do celkové spotřeby cukru však není v Asii započítána poměrně vysoká spotřeba tekutých cukrů v Indii (tzv. Gur a Khandsari). Podle prognózy světové bilance cukru se však bude postupně zvyšovat spotřeba cukru především v Asii, kde jsou obrovské rezervy. V EU se celková spotřeba cukru v roce 2004/05 pouze velmi mírně zvýšila. Spotřeba cukru na 1 obyvatele v EU se udržuje dlouhodobě na vcelku stabilní úrovni.

Světový **dovoz cukru** v roce 2004/05 se odhaduje na cca **49,6 mil. t**, což představuje meziročně mírné navýšení o 1,4 mil. t. Z tohoto množství připadá cca 29,6 mil. t na dovoz surového a 20 mil. t na dovoz bílého cukru. Z jednotlivých zemí bude opět nejvíce cukru v celkovém množství 4,1 mil. t (převážně surový cukr) dovezeno do Ruska. Po velkém propadu produkce cukru v Indii se odhaduje celkový dovoz 3,65 mil. t surového cukru, což je pro Indii zcela výjimečná situace. Druhým nejvýznamnějším dovozcem cukru po Asii (23,7 mil. t) bude Evropa (celkem 12,5 mil. t). Zde však převažuje dovoz do zemí mimo EU 25, kam bude dovezeno téměř 7 mil. t. Naopak nejméně cukru se již tradičně dováží do Jižní Ameriky (pouze 1 mil. t), protože Brazílie dokáže zásobovat celý kontinent svojí levnou produkcí. Pokud se týká dovozu bílého cukru, tak největší množství cca 1,2 mil. t bude dovezeno do Indonesie (i když se dovozy významně snížily proti předchozím letům) a 913 tis. t do Bangladéše. Zajímavé je srovnání dynamiky dovozů surového a bílého cukru. Zatímco celkové dovozy bílého cukru v průběhu posledních deseti let podléhají jen menším výkyvům, tak dovozy surového cukru v tomto období významně narůstaly (z 19,9 mil. t na 29,6 mil. t v roce 2004/05).

Světový **vývoz cukru** se očekává v roce 2004/05 v celkovém množství **52,6 mil. t**, tedy zhruba o 3 mil. t více než předpokládaný dovoz. Množství vyvezeného bílého cukru v roce 2004/05 pouze mírně převažuje nad vývozem surového cukru. Největším světovým vývozcem bílého cukru bude i v roce 2004/2005 EU 25, podle odhadu celkem **8 mil. t**. Brazílie, která v posledních letech neustále zvyšuje i vývoz bílého cukru, se však již v tomto roce poprvé velmi přiblížila úrovni EU (7 mil. t). V celkovém vývozu cukru bude nejvíce cukru, v celkovém množství **18 mil. t** vyvezeno z Brazílie (34,2 % z celkového exportu ve světě). Pokud se týká vývozu surového cukru má Brazílie s vývozem 10,9 mil. t v roce 2004/05 ve světě naprosto hegemonní postavení, protože Austrálie jako druhá v pořadí vyvezla pouze 4,4 mil. t. V tomto roce bylo vyvezeno z Brazílie poprvé velké množství surového cukru do Indie.

Podle perspektivy dlouhodobého vývoje světové bilance cukru bude v příštích devíti letech trend stálého postupného nárůstu jak produkce, tak i spotřeby cukru (podle odhadu až o 20 %). Lze tedy předpokládat, že světové zásoby cukru zůstanou i nadále vysoké, přibližně na dnešní úrovni. Mohl by tak být zachován tlak na nižší úroveň světových cen cukru. Ve spotřebě cukru bude dosažen nejvyšší relativní nárůst spotřeby především v Asii, Africe a v evropských zemích mimo EU (zejména Rusko). Naopak v EU se předpokládá perspektivně pouze nízký nárůst spotřeby.

Světová produkce cukru v tis. t (hodnota bílého cukru)**

	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05*
Svět celkem	123 882	123 974	121 624	126 943	137 453	132 206	134 489
z toho							
EU 25	19 530	20 710	19 706	17 602	20 086	18 240	19 540
Ostatní Evropa celkem	6 912	6 330	6 337	5 812	6 767	6 227	6 377
Evropa celkem	26 443	27 040	26 043	23 413	26 273	24 482	26 617
Afrika	8 425	8 631	9 242	8 777	8 980	9 220	9 279
Sever. a Střed. Amerika	19 066	20 195	19 682	19 185	18 023	19 313	18 393
Jižní Amerika	25 962	23 125	23 048	27 362	29 595	31 042	36 125
Asie	39 362	39 422	39 174	43 522	49 117	42 530	38 598
Oceánie	4 651	5 554	4 431	4 682	5 463	5 618	5 477

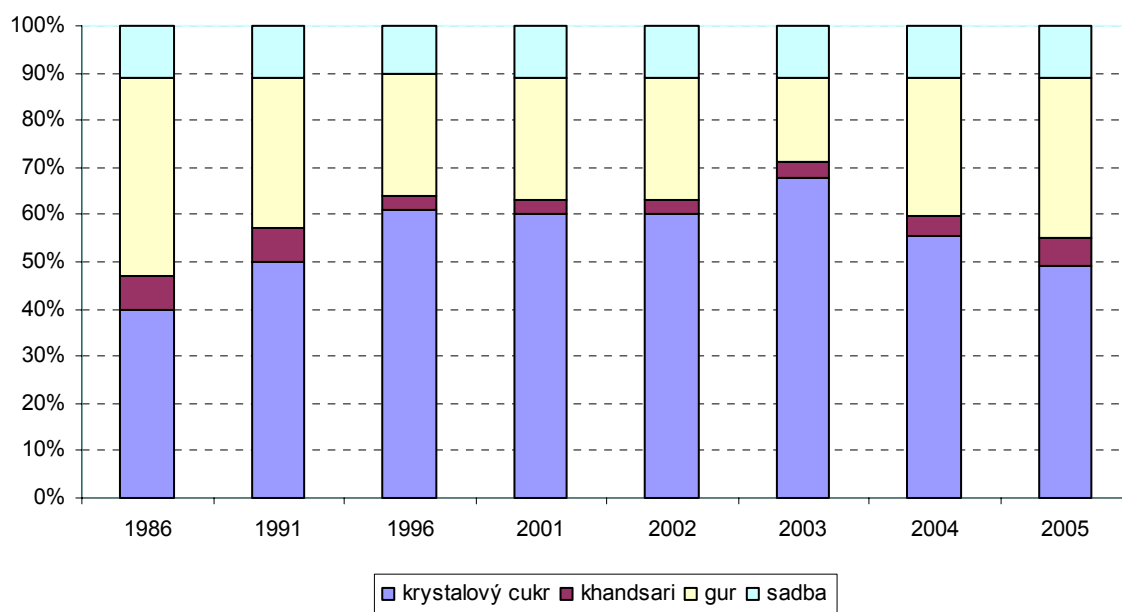
Pramen: F.O.Licht č. 8/2005. ** Koeficient přepočtu surového na bílý cukr – 0,92. Všechny ostatní tabulky jsou uváděny v hodnotě surového cukru. * odhad

Světová produkce cukru v tis. t (hodnota surového cukru)

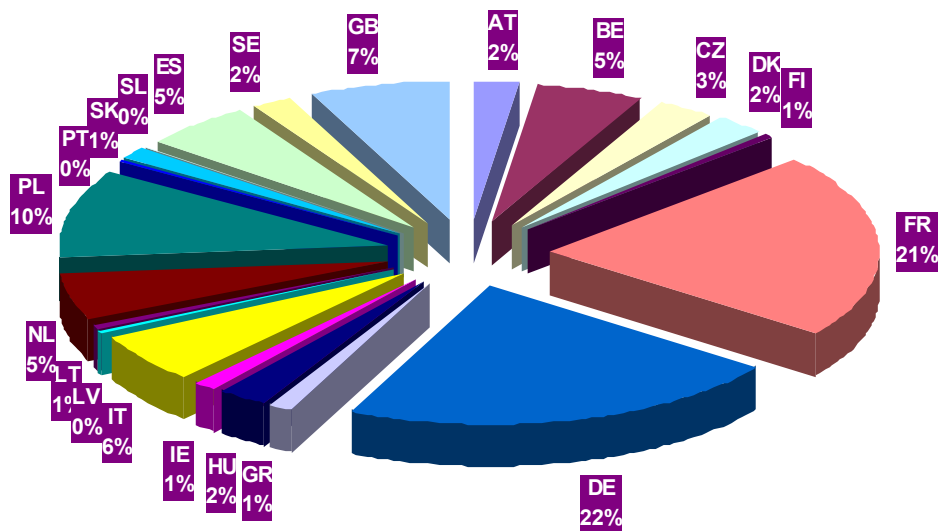
	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05*
Svět celkem	134 654	134 754	132 200	137 983	149 405	143 702	146 184
z toho							
EU 25	21 229	22 511	21 420	19 134	21 834	19 826	21 240
Ostatní Evropa celkem	7 495	6 880	6 888	6 316	3 725	6 785	7 691
Evropa celkem	28 724	29 391	28 308	25 450	25 559	26 611	28 931
Afrika	9 146	9 388	10 049	9 541	9 761	10 023	10 086
Sever. a Střed. Amerika	20 724	21 951	21 393	20 853	19 590	20 992	19 993
Jižní Amerika	28 219	25 136	25 053	29 742	32 169	33 741	39 268
Asie	42 785	42 851	42 581	47 307	53 388	46 228	41 954
Oceánie	5 056	6 037	4 816	5 089	5 938	6 107	5 953

Pramen: F.O.Licht č. 8/2005.

Využití cukrové třtiny v Indii

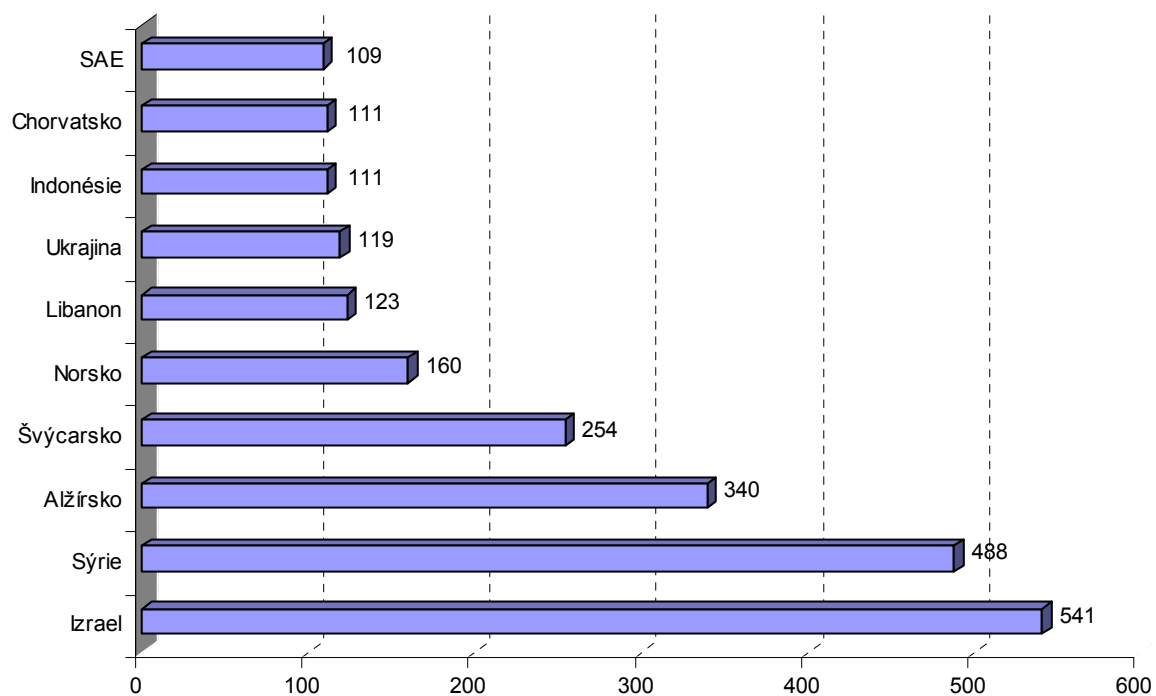

Struktura produkce cukru v zemích EU 25

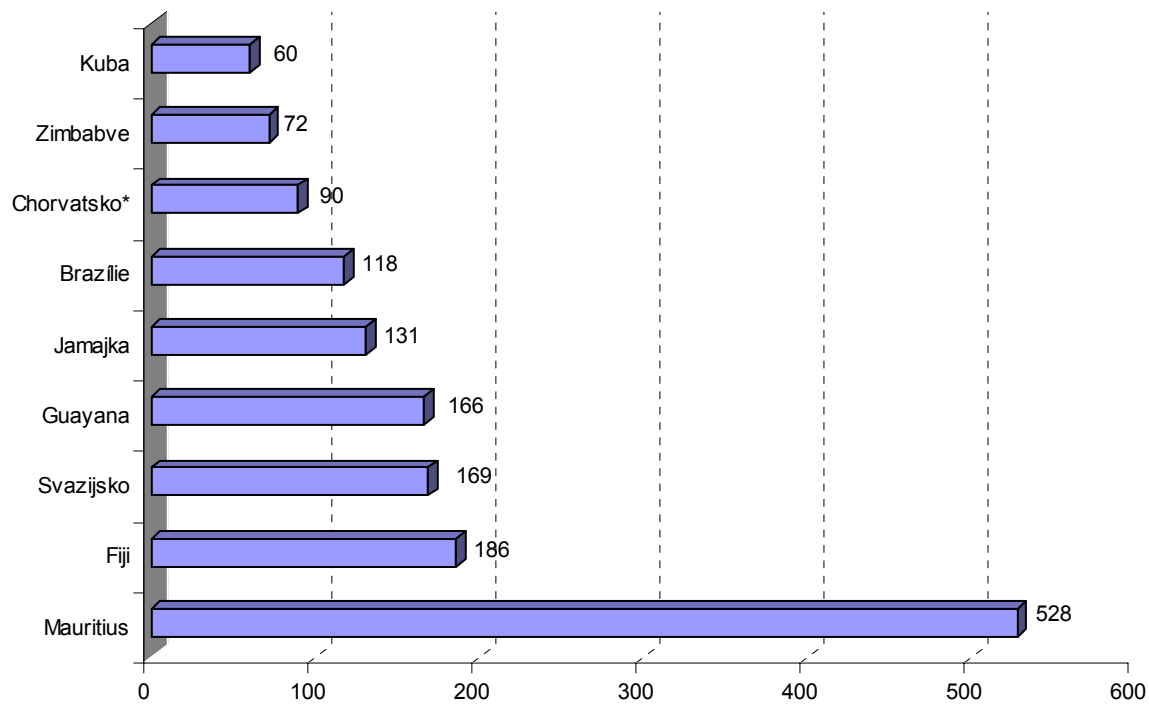

AT - Rakousko, BE - Belgie, CZ - ČR, DK - Dánsko, FI - Finsko, FR - Francie, DE - Německo, GR - Řecko, HU - Maďarsko, IE - Irsko, IT - Itálie, LV - Lotyšsko, LT - Litva, NL - Nizozemí, PL - Polsko, PT - Portugalsko, SK - Slovensko, SL - Slovinsko, ES - Španělsko, SE - Švédsko, GB - Velká Británie

**Vývozy cukru z EU 25 v roce 2003/04
(hodnota surového cukru, v tis. t)**

Dovozy surového cukru do EU 25 v roce 2003/04 (v tis. t)

* bílý cukr

Dlouhodobý vývoj ve světové produkci řepného a třtinového cukru

Rok	Produkce celkem	Řepný cukr	Třtinový cukr	Podíl řep. cukru	Podíl třtin. cukru
	tisíce t	tisíce t	tisíce t	%	%
1960/61	55 442	24 266	31 176	43,77	56,23
1970/71	72 001	29 721	42 280	41,28	58,72
1980/81	88 014	33 001	55 013	37,50	62,50
1990/91	114 720	41 973	72 747	36,59	63,41
1995/96	123 268	36 773	86 495	29,83	70,17
2000/01	130 615	36 591	94 024	28,01	71,99
2001/02	136 159	33 017	103 142	24,25	75,75
2002/03	149 399	37 283	112 116	24,96	75,04
2003/04*	143 971	34 582	109 389	24,02	75,98
2004/05*	146 184	37 302	108 882	25,51	74,49

Pramen: F.O.Licht, World Sugar Yearbook 2005, * odhady

Perspektiva celkové spotřeby cukru ve světových regionech do roku 2015 (v tis. t)

	2003	2004	2005	2010	2015	Index 2015/05
EU 25	17 908	18 042	18 114	18 612	19 117	1,06
Evropa celkem	31 625	31 536	31 452	33 976	36 685	1,17
Afrika	13 061	13 534	13 861	15 989	18 114	1,31
Severní a Střední Amerika	18 479	18 737	19 038	20 462	21 760	1,14
Jižní Amerika	16 318	16 896	17 181	18 669	20 524	1,19
Asie + Oceánie	59 888	62 064	62 947	71 516	80 187	1,27
Celkem	139 371	142 767	144 478	160 612	170 000	1,18

Pramen: F.O. Licht

Světová bilance cukru v tis. t (hodnota surového cukru)

	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05*
Počáteční zásoby	57 612	62 224	62 063	62 040	69 327	66 390
Produkce	134 754	132 200	137 983	149 405	143 702	146 184
Dovoz	41 226	43 574	45 261	48 593	48 190	49 612
Spotřeba	128 648	131 721	135 507	139 371	142 767	144 478
Vývoz	42 721	44 213	47 760	51 340	52 063	52 602
Konečné zásoby	62 224	62 063	62 040	69 328	66 390	65 106
+/- Produkce	+ 100	- 2 554	+ 5 783	+ 11 423	- 5 703	+ 2 482
+/- Spotřeba	+ 2 882	+ 3 074	+ 3 786	+ 3 864	+ 3 396	+ 1 711
Zásoby v % spotřeby	48,37	47,12	45,78	49,74	46,50	45,06

Pramen: F.O.Licht – Bilance z 8.3.2005, * odhad

Jižní a Střední Amerika

Brazílie podle odhadu světové bilance cukru v roce 2004/05 dosáhla opět velmi významného navýšení produkce cukru (meziročně o 5,4 mil. t), na celkovou hodnotu **31,3 mil. t**. Podle prvních odhadů se v roce 2005/06 produkce cukru mírně sníží na úroveň cca **30 mil. t**. Snížení produkce se dotýká hlavně oblasti Sever/severovýchod.

V Brazílii došlo v průběhu předchozích patnácti let k velmi dynamickému nárůstu vývozu cukru. Zatímco v roce 1990 bylo z Brazílie vyvezeno celkem pouze 1,5 mil. t surového i bílého cukru, tak v roce 2004 již vzrostl celkový vývoz až nad úroveň 16 mil. t. Jedná se o historicky největší dynamiku vývozu cukru ve světě. V roce 1997 nastal rozhodný obrat ve struktuře vývozu cukru z Brazílie. Do roku 1996 jasně převažoval vývoz bílého cukru nad surovým. Od roku 1997 vývoz bílého cukru podléhá meziročním výkyvům a teprve v posledních třech letech se ustálil na vyšší úrovni. Od roku

1997 naopak velmi dynamicky vzrostl vývoz surového cukru z Brazílie, který již pět let převažuje nad vývozem bílého cukru. V roce 2004 bylo vyvezeno již 9,2 mil. t surového cukru. Hlavním odběratelem surového cukru z Brazílie od roku 1997 se již natrvalo stává Rusko, které m.j. využilo nízkých cen cukru na světových burzách. V průběhu celého roku 2004/05 (květen/duben) bylo celkem vyvezeno **17,5 mil. t** cukru, z toho 10,9 mil t surového a 6,6 mil t bílého cukru.

Brazílie má plán na zvýšení produkce cukrové třtiny do roku 2009. V tomto roce by měla celková produkce cukrové třtiny v hlavní pěstební oblasti Střed/Jih vzrůst až o 180 mil. t. oproti současnosti (nárůst o 45 %). Plochy cukrové třtiny by se měly zvýšit v tomto roce až o 2 mil. ha oproti současnosti. Brazílie si chce i v budoucnosti udržet minimálně 30% podíl na světovém obchodu s cukrem. Ke splnění tohoto cíle by se v Brazílii mělo do pěti let postavit 34 nových cukrovarů s průměrnou zpracovatelskou kapacitou 1,5 – 2 mil. t třtiny ročně. Většina cukrovarů bude vybudována na severozápadě státu Sao Paulo. Na tento projekt bude potřeba v příštích pěti letech investovat celkem cca 2,5 miliardy USD. V současnosti brazilské cukrovary zpracovávají třtinu většinou pouze 6 – 7 měsíců ročně. Při rozšířeném pěstování by však byly cukrovary lépe využity v průběhu roku, což by vedlo i ke snížení nákladů a zvýšení zisku. Klíčovým faktorem, který podpořil zvyšování produkce cukru v Brazílii bylo rozhodnutí z roku 1998 platit pěstitele nově podle obsahu cukru ve třtině dodávané do cukrovarů. To následně podpořilo zájem o pěstování nových odrůd třtiny s vyšším obsahem cukru. V Brazílii je v současnosti intenzita produkce cukru o cca 25 % vyšší než v ostatních hlavních konkurenčních zemích a v trendu zvyšování intenzity bude Brazílie pokračovat.

Brazílie je rovněž největším světovým producentem bioetanolu z cukrové třtiny, který je převážně využíván jako součást pohonných hmot automobilů. V kalendářním roce 2004 bylo z Brazílie vyvezeno celkem 2,5 miliardy l etanolu, což představuje 52% podíl na světovém obchodu. V roce 2004/05 bylo vyrobeno v oblasti Střed/Jih cca 14 miliard l bioetanolu ze třtiny. Z tohoto množství je určeno na export cca 1,5 – 1,7 miliard l a 12,5 miliard l (12% meziroční nárůst) bude podle odhadu spotřebováno v tuzemsku. V roce 2005/06 se odhaduje další nárůst produkce etanolu až o 1,5 miliardy l. Největším zahraničním odběratelem bioetanolu jsou USA (cca 500 mil. t). V roce 2004/05 bylo zpracováno na etanol cca 50 % z produkce cukrové třtiny. V posledních letech vzrůstá podíl produkce bezvodého bioetanolu. U cca 25 % aut prodávaných v tomto roce v Brazílii je motor již vybaven pro jízdu s pohonem buď čistého bioetanolu nebo čistého benzínu, či jakékoliv směsi obou pohonných látek. Přesto zůstává hlavní příčinou zvýšené poptávky po bioetanolu používání směsi cca 25 – 30 % etanolu a 70 % benzínu (tzv. gasohol). Do těchto směsí se používá bezvodý etanol a proto jeho spotřeba v posledních letech významně roste. Na tuto pohonnou látku jezdí již v současnosti většina aut v Brazílii. Poptávka se zvyšuje především z ekonomických důvodů, protože náklady na bioetanol jsou asi dvakrát nižší než u benzínu. Zvýšenou poptávku po bioetanolu je možno řešit m.j. zvýšením zpracovatelských kapacit, včetně závodů produkujících cukr i bioetanol. Výhodou podniků zpracovávajících třtinu na cukr i alkohol, jsou jednoznačně nižší náklady na jednotku produkce u obou komodit. Sektor cukr/etanol v Brazílii bude potřebovat ke svému rozvoji v příštích letech velké investice, které by měly být z velké části pokryty ze zahraničí. Brazilští odborníci proto očekávají v budoucnosti větší kooperaci v tomto sektoru, především s EU a USA.

Severní Amerika

V posledních letech patří na trhu **USA** k obchodně velmi úspěšným sladidlům sukralóza

(chlorgalaktosacharóza). Je to sladidlo odvozené od sacharózy, ale nemetabolizovatelné lidským organismem, a tedy s nevyužitelnou energií. K jejímu odbytu přispívá m.j. i záliba v nízkosacharidové dietě. Sukralóza (obchodní název Splenda) v letech 2002 – 2004 zaujímala 6,7 % trhu se sladidly v USA, v tržbách celkem 79 mil. USD. Sukralózu lze navíc na rozdíl od sacharinu nebo aspartamu využít i v pekařské výrobě. Z těchto důvodů se očekává další rozšíření trhu se sukralózou (v roce 2008 již 289 mil. USD).

Asie

V **Indii** zaznamenává produkce cukru v důsledku neúrody již druhý rok hluboký pokles. Zatímco v roce 2002/03 byla celková produkce cukru 21,9 mil. t, tak v roce 2004/05 se odhaduje pouze na **13 mil t**. Tato situace se pochopitelně odrazila ve výrazném snížení zásob, které by měly dosáhnout do konce roku 2004/05 pouze 8 mil. t, a v enormním zvýšení dovozu cukru, celkem až 3,6 mil.t. Přitom Indie v předcházejících obdobích dovážela cukr spíše výjimečně a ve velmi malém množství. Od roku 2003/04 v Indii dokonce převažuje spotřeba krystalového cukru nad jeho produkcí. V roce 2005/06 se odhaduje zvýšení produkce cukru na **19,5 mil. t**. Skutečná výše produkce bude však závislá především na monzunových deštích v červnu a červenci.

Indie je sice po Brazílii a EU až třetím nejvýznamnějším světovým producentem cukru. Nicméně v případě, že by se započítala i produkce cukru guru a khandasari (neodstředěvané hnědé cukry), mohla by Indie podle odhadu dosáhnout produkce až 26 mil. t (v hodnotě surového cukru) a byla by tedy největším světovým producentem. Na tyto druhy cukru (guru a khandasari) je v Indii zpracováno cca 30 – 40 % z celkové produkce třtiny. Markantní zvýšení výroby hnědého cukru v Indii je také jednou z významných příčin poklesu produkce krystalového cukru. Tato výroba vyžaduje podstatně nižší úroveň zpracovatelské technologie než při výrobě odstředěného cukru a proto se převážně využívá ve venkovských oblastech Indie. Vzhledem k nižší úrovni zpracování (cukr má spíše charakter rafinované melasy), využívá se tento cukr spíše k výrobě lihu než jako sladidlo. Další výhodou pro pěstitele i zpracovatele je skutečnost, že tento systém nepodléhá státní kontrole ani poplatkům jako u výroby krystalového cukru. Pěstitelé dostávají za třtinu dodanou do těchto závodů v současnosti více než u běžných cukrovarů. Tyto zpracovatelské závody se tak stávají v některých oblastech významnou konkurencí pro klasické cukrovary. Podle současného cukerního režimu musí totiž indické cukrovary odevzdávat 10 % ze své produkce do tzv. veřejného distribučního systému (PDS) za státem stanovené ceny, které jsou o 20 % nižší než výrobní náklady. Ostatní cukr mohou sice prodat na volném domácím trhu, ale pouze ve státem měsíčně stanovených množstvích.

V Indii se podobně jako v Brazílii využívá produkce bioetanolu z cukrové třtiny jako doplněk pohonných hmot. Celková spotřeba je však mnohonásobně nižší než v Brazílii, pouze cca 1,2 – 1,7 miliardy l (do pohonných směsí se přidává pouze 5 % etanolu).

V **Thajsku** bylo v roce 2004/05 poškozeno dlouhodobým suchem cca 118 mil. ha cukrové třtiny a sklizeň tak meziročně podle odhadu poklesla o 25,8 %, na 47,82 mil t. Produkce cukru poklesla meziročně o cca 23,4 %, na celkovou úroveň **5,6 mil. t**. Tato situace se odrazí i v podstatně nižším exportu cukru (podle odhadu pouze 3,8 mil. t).

Evropská unie

Sklizňové plochy cukrové řepy v zemích EU 25 poklesly v roce **2004/05** meziročně o **53 tis. ha** (2,4 %) na celkovou úroveň **2 144 tis. ha**. Nejvíce poklesly sklizňové plochy v Itálii (celkem o 28 tis. ha) a dále ve Francii. Produkce řepného cukru (v hodnotě surového cukru) v zemích EU 25 by podle druhého zpřesněného odhadu F.O. Licht měla dosáhnout v roce 2004/05 množství **21,30 mil. t**, tj. meziroční nárůst o 8,3 %. Celková produkce cukru v EU byla podstatně vyšší než byl původní předpoklad, především v důsledku v průměru vysokého výnosu polarizačního cukru. Tento výnos dosáhl v roce 2004/05 hodnoty 9,99 t/ha a byl nejvíce ovlivněn příznivými klimatickými podmínkami ve většině zemí EU v roce 2004. Nejvyššího výnosu polarizačního cukru v rekordní hodnotě 13,29 t/ha bylo dosaženo ve Francii, nejnižší výnos 5,21 t/ha byl v Lotyšsku. Tyto velké rozdíly dokumentují stále velmi rozdílnou úroveň v pěstování cukrové řepy v rámci EU. Nejvyšší produkci cukru dosahuje v EU tradičně Německo (437 tis. t) a Francie (347 tis. t).

Podle prvního odhadu v roce **2005/06** vzrostou mírně celkové plochy cukrové řepy na **2 150 tis. ha**. Největší změnou v rámci EU je vysoký nárůst osevních ploch cukrové řepy v Itálii (meziroční nárůst o 60 tis. ha). K určitému poklesu ploch dochází m.j. u největších producentů cukru v rámci nových členů EU (Polsko, ČR, Maďarsko a Slovensko). Celková produkce cukru by měla podle tohoto odhadu poklesnout na cca 19,5 mil. t v důsledku nižších odhadovaných výnosů. Skutečná výše produkce však bude ovlivněna především vývojem klimatu ve vegetačním období. Průměrný výnos polarizačního

cukru v EU se odhaduje na úrovni 9,07 t/ha. Po svém rozšíření má EU 75% podíl na celkové produkci cukru v Evropě.

Cukrová řepa se v EU 25 pěstuje prakticky pouze ve 20 členských státech na výměře cca 2,15 mil. ha. Tato výměra představuje 1,2 % využívané zemědělské plochy a produkce cukrové řepy činí přibližně 1,6 – 1,8 % zemědělské produkce EU. Více než polovina produkce cukrové řepy pochází z Francie a Německa. Spolu s deseti NČS však vzrostla plocha cukrové řepy asi o 30 % a produkce cukru o 15 %. Finanční příjmy na jednotku roční zemědělské práce je na hospodářstvích pěstujících cukrovou řepu v průměru 1,7 krát vyšší než na všech hospodářstvích obecně. U 55 % všech farem pěstujících cukrovou řepu však průměrná výměra plochy cukrové řepy na farmu nedosahuje ani 5 ha.

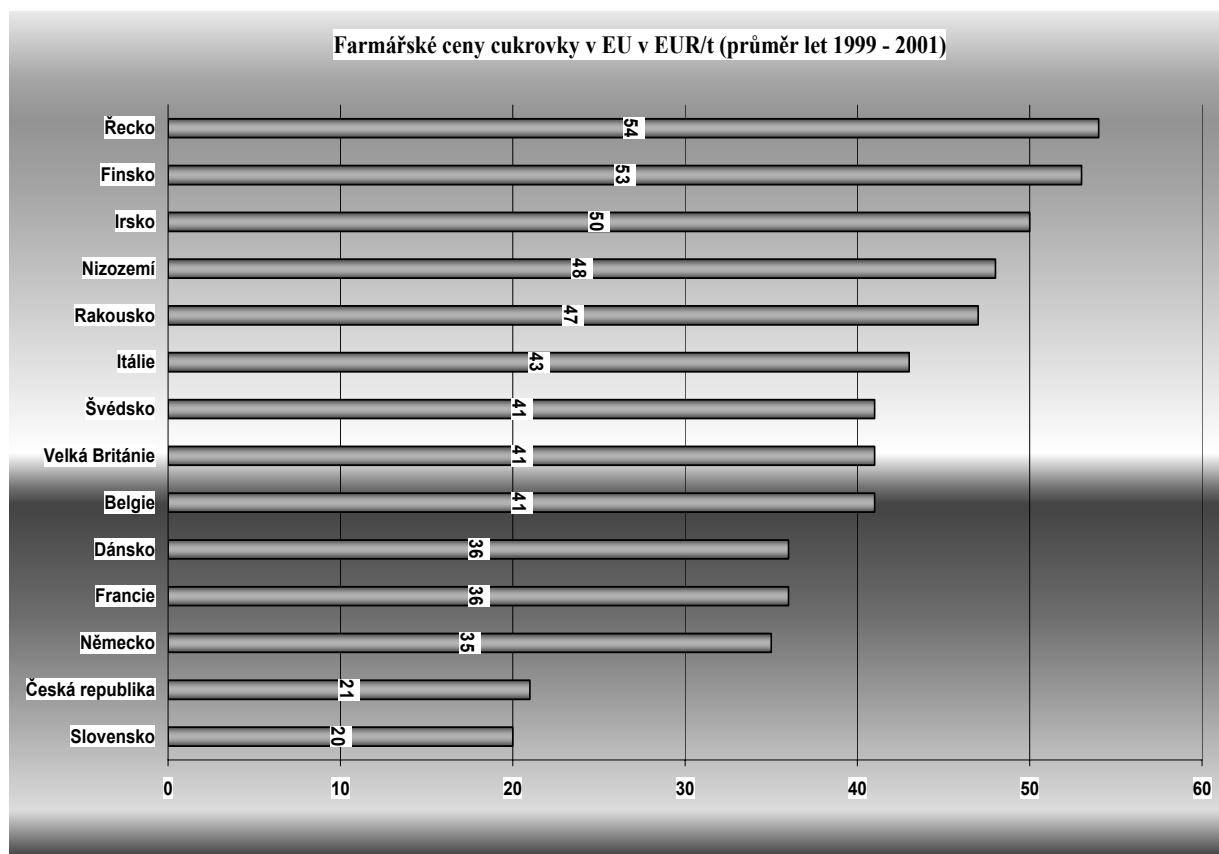
Produkce a výnos cukru ve vybraných zemích Evropy v letech 2003/04 až 2005/06*

	Výroba (tis. t)			Výnos polar. cukru (t/ha)			Sklizňová plocha (tis. ha)		
	2003/04	2004/05	2005/06	2003/04	2004/05	2005/06	2003/04	2004/05	2005/06
Belgie-Lucemb.	1 118	1 078	960	12,15	12,11	11,16	92	89	86
Dánsko	535	513	483	10,70	10,47	10,06	50	49	48
Finsko	148	161	158	5,10	5,19	5,27	29	31	30
Francie	4 340	4 613	4 110	12,02	13,29	12,12	361	347	339
Irsko	240	232	225	7,50	7,48	7,26	32	31	31
Itálie	978	1 259	1 510	4,57	6,77	6,16	214	186	245
Německo	4 120	4 680	4 200	9,28	10,71	9,86	444	437	426
Nizozemsko	1 127	1 128	994	10,94	11,51	10,57	103	98	94
Portugalsko	81	90	89	9,00	11,25	11,13	9	8	8
Rakousko	420	498	462	9,77	11,07	10,50	43	45	44
Řecko	223	282	320	5,72	8,55	7,62	39	33	42
Španělsko	992	1 152	1 040	9,92	11,18	10,20	100	103	102
Švédsko	452	404	403	8,69	8,42	8,40	52	48	48
Velká Británie	1 484	1 511	1 367	10,60	11,11	10,13	140	136	135
EU 15	16 258	17 331	16 354	9,47	9,47	10,01	1 708	1 641	1 678

	Výroba (tis. t)			Výnos polar. cukru (t/ha)			Sklizňová plocha (tis. ha)		
	2003/04	2004/05	2005/06	2003/04	2004/05	2005/06	2003/04	2004/05	2005/06
ČR	559	600	513	7,56	8,69	7,90	74	69	65
Slovensko	179	253	178	5,59	7,44	5,93	32	34	30
Maďarsko	282	530	404	5,88	8,15	6,73	48	65	60
Polsko	2 115	2 175	1 865	7,40	7,45	6,78	286	292	275
Ostatní země	272	258	244	8,85	8,85	9,37	46	43	42
NČS EU**	3 407	3 816	3 204	6,75	6,75	7,08	486	503	472
EU 25	19 665	21 417	19 525	8,96	9,99	9,08	2 194	2 144	2 150

	Výroba (tis.t)			Výnos polar. cukru (t/ha)			Sklizňová plocha (tis. ha)		
	2003/04	2004/05	2005/06	2003/04	2004/05	2005/06	2003/04	2004/05	2005/06
Rusko	2 930	2 435	2 095	2,26	2,89	2,33	925	843	900
Ukrajina	1 690	1 946	1 750	2,54	2,78	2,35	666	699	746
Turecko	1 989	2 059	1 953	5,33	6,41	6,16	314	321	317
Třetí země v Evropě celkem	6 778	7 679	7 031	2,81	2,97	3,07	2 166	2 104	2 246
Evropa celkem	26 556	29 069	28 730	6,09	6,84	6,54	4 360	4 248	4 396
Třetí země/EU	0,34	0,36	0,36	0,31	0,35	0,33	0,99	0,98	1,05

Pramen: F.O.Licht č. 13, r. 2005, * rok 2005/06 je odhad, ** ve 4 nových zemích EU se cukrová řepa prakticky nepěstuje. NČS – 10 nových členských států EU.

V NČS EU je průměrná spotřeba cukru na jednoho obyvatele přibližně o 10 % vyšší než je průměr zemí bývalé EU 15. Spotřeba cukru na obyvatele v ČR je nejvyšší mezi NČS a v rámci celé EU 25 má vyšší spotřebu cukru jen Belgie a Dánsko. Naopak pro země EU, které jsou deficitní v produkci cukru, je typická mnohem nižší spotřeba cukru (Itálie, Portugalsko, Řecko a Španělsko).

Bilance cukru v EU 25 v roce 2004/2005*

Celková nabídka	tis. t	Celková poptávka	tis. t
Produkce bílého řepného cukru	17 996	Cukr v kvótě A	14 253
Produkce bílého třtinového cukru	285	Cukr v kvótě B	2 366
Produkce z vycukerněné melasy	43	C cukr (nesubvencovaný vývoz + převod do roku 2005/06)	2 327
Převod z r. 2003/04	622		
K dispozici celkem	18 946	Celkem	18 946
Dovoz	2 280	Spotřeba	15 900

Pramen: časopis Zuckerindustrie, * Rozšířením EU se zvýšila výroba řepného cukru o cca 3 mil. t a spotřeba o 2,7 mil. t.

Vybrané země EU – Slovensko

V roce 2004/05 byla sklizňová plocha cukrové řepy na Slovensku **35 500 ha** (meziroční zvýšení o 3 500 ha) při průměrném výnosu 45,03 t/ha a zpracováno bylo **1 599 tis. t** cukrové řepy (průměrná cukernatost 17,36 %). Intenzita produkce cukrové řepy byla na Slovensku stejně jako v ČR v tomto roce zcela výjimečná. Celková produkce cukru se tak v SR velmi významně meziročně zvýšila (o 41 %) na celkovou úroveň **233 tis. t**. Produkce cukru v roce 2004/05 překročila o 25 572 t kvótu stanovenou EU. Tento cukr bude muset Slovensko v příštím období buď vyvézt do třetích zemí, anebo započítat do kvóty A v roce 2005/06. V roce **2005/06** by podle odhadu měla celková sklizňová plocha poklesnout na **32 800 ha** při nižší cukernatosti řepy 16 %, celková produkce cukru by se měla snížit na úroveň 1 438 tis. t.

CZV cukrové řepy se v důsledku vstupu do EU v roce 2004/05 výrazně zvýšila, meziročně o cca 850 SKK/t, na průměrnou hodnotu **1 860 SKK/t**. Spotřebitelské ceny cukru zaznamenaly v roce 2004 rovněž nárůst, na průměrnou hodnotu 33,51 SKK/kg. Spotřebitelské ceny cukru na Slovensku jsou na vyšší úrovni než v ČR.

V zahraničním obchodu s cukrem mělo Slovensko v roce 2003/04 pasivní saldo v celkové hodnotě 386 486 tis. SKK. Bylo dovezeno celkem 81 770 t cukru, ČR měla 17,7% podíl na celkovém dovozu. Slovensko vyvezlo v roce 2003/04 izoglukózu v celkové finanční hodnotě 12 653 tis. SKK, z čehož měl vývoz do ČR 64,3% podíl.

Základní ukazatele výroby cukru a zpracování řepy na Slovensku

	m.j.	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06*
Sklizňová plocha	ha	31 700	31 500	30 900	32 000	35 500	32 800
Výnos řepy	t/ha	30,37	40,80	43,63	36,62	45,03	43,08
Plocha na 1 pěstitele	ha	49,25	61,15	64,89	67,07	-	-
Zpracovaná řepa	tis. t	962	1 287	1 346	1 172	1 599	1 438
Výnos bílého cukru	t/ha	5,08	6,65	7,27	6,51	6,05	-
Cukernatost	%	15,61	15,34	15,40	16,54	17,36	16,00
Produkce cukru	t	128 790	176 191	183 692	165 300	233 000	-
Jmenovitý výkon	t/d	15 598	16 227	15 447	15 096	-	-
Kapacita na 1 cukrovar	t/d	3 120	3 254	3 089	3 020	-	-
Počet cukrovarů		5	5	5	5	5	-

Pramen: SCS (Slovenský cukrovarnický spolok) a ŠÚ SR, * odhad

Stanovení kvót cukru v EU

V současné době se SOT pro cukr včetně stanovení kvót pro cukr, izoglukózu a inulínové sirupy řídí Nařízením Rady ES č. 1260/2001, jehož platnost skončí 30. června 2006. Výše kvót pro rok 2004/2005 pro přistupující země byla stanovena již v roce 2003. Kvóty pro země bývalé EU 15 v roce 2004/2005 byly stanoveny ve své původní výši podle uvedeného nařízení. Celkový objem kvót cukru, izoglukózy a sirupů v těchto zemích v roce 2004/2005 se tedy meziročně zvýšil o 213 513 t (hodnota bílého cukru) na původní hodnotu **15 077 780,7 t**. Stanovené výše kvót by měly být stejné i v roce 2005/06. Pokud by došlo ke krácení kvót (jednotné procento pro všechny státy), tak by je mohla EK vyhlásit do konce září 2005. Pro další hospodářské roky budou sloučeny kvóty A + B v jedinou kvótu.

Kvóty cukru, izoglukózy a inulínu v roce 2004/05 v EU 15 (v tis. t, hodnota bílého cukru)

	Kvóty cukru*			Kvóty izoglukózy		Inulínové sirupy	
	„A“	„B“	„A + B“	„A“	„B“	„A“	„B“
Dánsko	325,0	95,7	420,7				
Německo	2 613,0	803,9	3 416,9	28,64	6,74		
Řecko	288,6	28,9	317,5	10,43	2,46		
Španělsko	957,0	39,9	996,9	74,62	7,96		
Francie kontinent.	2 506,5	752,3	3 258,8	15,75	4,10	19,85	4,67
„-“ zám. departm.	463,8	46,4	510,2				
Irsko	181,1	18,1	199,2				
Itálie	1 310,9	246,5	1 557,4	16,43	3,87		
Nizozemí	684,1	180,5	864,6	7,36	1,73	65,52	15,43
Rakousko	314,0	73,3	387,3				
Portugal. kontinent.	63,4	6,3	69,7	8,03	1,89		
Azorské ostrovy	9,0	0,9	9,9				
Finsko	132,8	13,3	146,1	10,79	1,08		
Švédsko	334,8	33,5	368,3				
Belgie/Lucembursko	674,9	144,9	819,8	56,15	15,44	174,22	41,03
Velká Británie	1 035,1	103,5	1 138,6	21,50	5,74		
Celkem	11 894,2	2 587,9	14 482,1	223,93	51,01	259,59	61,13

Pramen: EK - Nařízení ES č. 1260/2001, * všechny kvóty jsou zaokrouhlené

Největší rozdíly mezi stanovenými kvótami pro NČS a zeměmi EU 15 jsou v markantně nižším podílu stanovené B kvóty. Zatímco země s vyspělým cukrovarnictvím (ČR, Polsko a Maďarsko) mají nízký podíl stanovené B kvóty oproti celkové kvótě (pouze 3 %, 5,4 % a 0,3 %), tak nevyspělejší země EU Německo a Francie mají podíl B kvóty nad 23 %. Ve svém důsledku to znamená, že nové členské země musí větší podíl své případné nadprodukce cukru než tyto země EU 15 (nad úrovní kvóty A + B) vyvážet bez subvencí do třetích zemí.

Kvóty „A“ a „B“ cukru a izoglukózy pro rok 2004/05 v nových členských zemích v t*

	Cukr „A“	Cukr „B“	Cukr „A+B“	Izoglukóza „A“	Izoglukóza „B“
ČR	441 209	13 653	454 862	-	-
Lotyšsko	66 400	105	66 505	-	-
Litva	103 010	-	103 010	-	-
Maďarsko	400 454	1 230	401 684	127 627	10 000
Polsko	1 580 000	91 926	1 671 926	24 911	1 870
Slovinsko	48 157	4 816	52 973	-	-
Slovensko	189 760	17 672	207 432	37 522	5 025
Celkem	2 828 990	129 402	2 958 392	190 060	16 895
Celkem EU 25	14 723 214	2 717 321,3	17 440 535	439 773,3	67 906,6
Celkem EU 25 r. 2004/05 cukr + izoglukóza + sirupy (v hodnotě bílého cukru)					18 266 933

Pramen: EK, * Malta, Kypr a Estonsko nemají stanoveny produkční kvóty.

Reforma Společné organizace trhu s cukrem v EU

Od roku 2004 probíhají intenzivní diskuse o reformě SOT s cukrem v EU. Původně byly diskutovány 4 alternativy budoucí reformy:

1. Status quo – tato alternativa by přibližně zachovala současný stav a m.j. by odkládala restrukturalizaci a zvýšení konkurenceschopnosti sektoru.
2. Pokles cen – při této variantě by se snížila úroveň intervenční ceny cukru v EU a postupně by se snižovaly i kvóty cukru pro jednotlivé členské země.
3. Fixní kvóty – tato alternativa předpokládá podstatné snížení kvót, které by mělo být trvalejšího charakteru.
4. Liberalizace – tato varianta by předpokládala téměř úplnou liberalizaci trhu s cukrem (zrušení podpor i kvót).

V červnu roku 2005 EK zveřejnila „**Návrh Nařízení Rady o společné organizaci trhů v odvětví cukru**“. Tato reforma SOT by se měla realizovat zhruba podle druhé alternativy, tj. **poklesu cen**. V současné době probíhají diskuse a připomínky členských států k jednotlivým bodům navrhované reformy a schválení jejího konečného znění se očekává do konce tohoto roku. Reforma bude oproti původnímu předpokladu zahájena až od roku 2006/2007 a první vyhodnocení výsledků její implementace bude provedeno v roce 2008.

Základní principy návrhu reformy SOT v EU

- Snížení ceny řepy o 39 procent v průběhu dvou let počínaje roky 2006/07 pro zajištění udržitelné rovnováhy na trhu.
- Vyrovnávací platba pro zemědělce na úrovni 60 % snížení ceny. Začlenění pomoci do jednotné platby na farmu a návaznost plateb na dodržování norem z oblasti životního prostředí a obhospodařování půdy.
- Platnost nového režimu, včetně prodloužení systému kvót pro cukr, až do let 2014/15. Bez ustanovení o přezkumu.
- Sloučení kvót A a B v jednotnou produkční kvótu.
- Zrušení intervenčního systému a nahrazení intervenční ceny cenou referenční.
- Zavedení systému soukromého skladování coby záchranné sítě pro případ, že se tržní cena propadne pod úroveň referenční ceny.

- Dobrovolný restrukturalizační režim po dobu čtyř let pro závody vyrábějící cukr v EU a pro výrobce izoglukózy a inulinového sirupu, v jehož rámci se postupně snižuje výše vyplácené částky, která má usnadnit uzavření závodu a vzdání se kvót, jakož i zvládání následků restrukturalizačního procesu v oblasti sociální politiky a životního prostředí. Uvedená platba představuje 730 EUR za tunu v prvním roce, jež je snížena na 625 EUR ve druhém roce, na 520 EUR ve třetím roce a na 420 EUR v posledním roce.
- Doplnková platba pro producenty cukrové řepy, kteří jsou ovlivněni uzavřením závodů v prvním roce, kdy mají dodavatelská práva.
- Obě tyto platby budou financovány formou postupně se snižující dávky od držitelů kvót po dobu tří let.
- Na cukrovou řepu by mělo být možné získat i platby za vynětí půdy z produkce, pokud je pěstována jako nepotravinářská plodina, a také podporu pro energetické plodiny ve výši 45 EUR na hektar.
- Pro zachování určité produkce bude ve stávajících zemích produkujících cukr „v rámci kvóty C“ uvolněno dodatečné množství jednoho miliónu tun vůči jednorázové platbě odpovídající částce na restrukturalizační podporu za tunu v prvním roce.
- Cukr pro chemický a farmaceutický průmysl a na produkci bioethanolu bude vyňat z produkčních kvót.
- Postupné navyšování kvót izoglukózy pro stávající výrobní podniky o 300 000 tun v průběhu tří let, přičemž každý rok dojde k navýšení o 100 000 tun.

Pozice ČR k navržené reformě

Návrh reformy je výrazně zaměřen na liberalizaci sektoru a na princip prokázání konkurenceschopnosti v produkci cukrové řepy a výroby cukru bez omezení současné výše národních kvót výroby cukru. Systémový návrh dobrovolné restrukturalizace spojené s výrazným snížením cen považuje ČR za účinnější i spravedlivější než předchozí návrh administrativního plošného krácení sloučených produkčních kvót A+B, protože zajistí lepší perspektivu do budoucna.

Pro ČR je předložený návrh principiálně přijatelný včetně výsledného horizontu zachování systému do roku 2014/15. Dlouhodobá perspektiva je nezbytná v sektoru cukru, stejně jako byla vytvořena v ostatních oblastech SZP. Samozřejmě má ČR některé připomínky k návrhu, které postupně uplatňuje a požaduje vysvětlení nebo případně úpravy při jednání v orgánech EU.

V návrhu reformy jsou však pro ČR zásadním a prioritním problémem kompenzace pro pěstitele cukrové řepy. Návrh v souladu s realizovanou reformou SZP zavádí vyplácení kompenzací formou přímých plateb na farmu tj. oddělením produkce od plateb. ČR, tak jako většina nových členských států, však v současné době aplikuje zjednodušený systém přímých plateb na hektar SAPS. Návrh zcela opomíjí a nerespektuje tuto zásadní skutečnost, že do roku 2009 budou vedle sebe fungovat dva rozdílné způsoby vyplácení přímých plateb (tj. na ha a na farmu) než dojde k sjednocení. Rozdílnost systému přímých plateb výrazně dopadá na pěstitele cukrové řepy a omezuje jejich konkurenceschopnost v systému SAPS, kdy je kompenzační platba pro pěstitele řepy rozdělena na veškeré hektary zemědělské půdy. Pro porovnání pěstitelů cukrové řepy v ČR tak získá téměř desetkrát nižší platbu na hektar než pěstitel na hektar v systému na farmu. Proto ČR opětovně znovu žádá o prověření rozdílů plynoucích z jiných systémů přímých plateb a zajištění přiměřeného vyrovnání pozic pěstitelů v rámci reformy. Dále nový reformní návrh prozatím neřeší nijak exaktně časový horizont od roku 2009, kdy se hranice EU mají zcela otevřít cukru ze zemí EBA. Prozatím řešení v této oblasti vyvolává obavy o stabilitu kvót v ČR. EK by měla sdělit představu výše možného dovozu cukru z těchto zemí i za předpokladu navržených reformních cenových podmínek.

Předpokládaný průběh vývoje tržeb u pěstitelů cukrové řepy v ČR*

Rok		2005	2006	2007	2008	2009	2010
Minimální cena	EUR/t	43,63	32,86	25,05	25,05	25,05	25,05
	Kč/t**	1 308,9	985,8	751,5	751,5	751,5	751,5
Výnos kořene	t/ha	45	45	45	45	45	45
Tržby	Kč/ha	58 900,5	44 361	33 817,5	33 817,5	33 817,5	33 817,5

Pramen: MZe * kalkulace vychází z navrhovaného nařízení Rady, ** přepočítací kurz – 30,- Kč

Kompenzační platby pro pěstitele na 1 ha (systém SAPS)

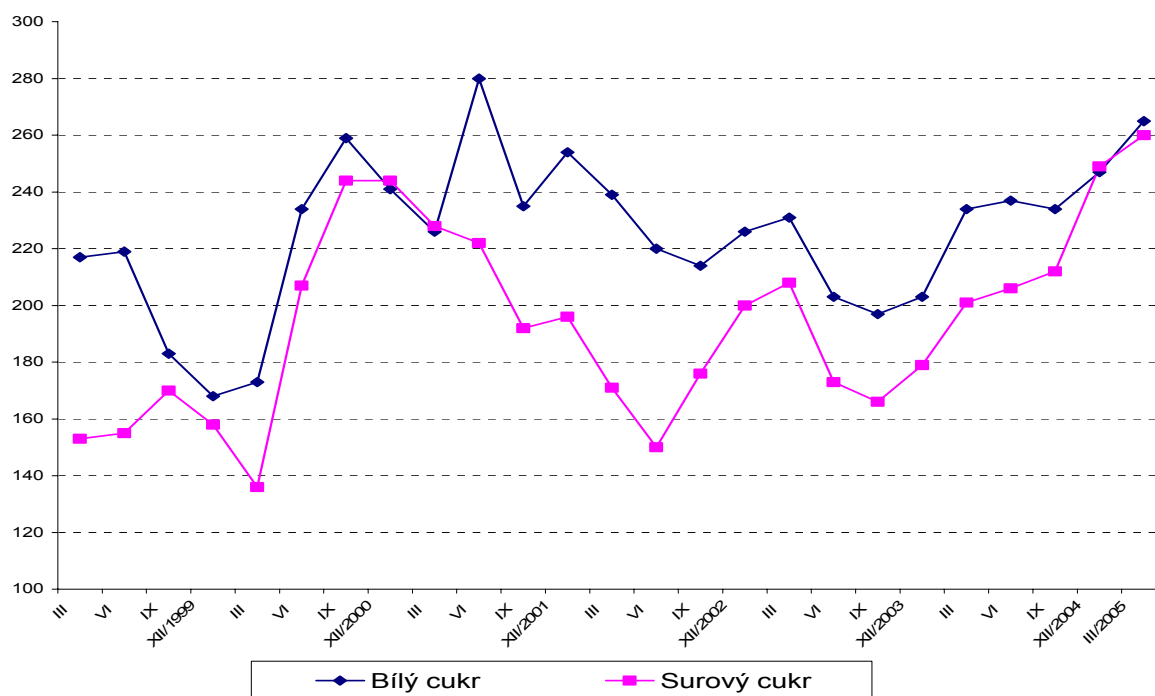
Rok		2006	2007	2008	2009	2010
SAPS – 3,469 mil. ha						
Kompenzace	mil. EUR	28	44	44	44	44
	mil. Kč	840	1 320	1 320	1 320	1 320
Kompenzace/ha	Kč/ha	242	381	381	381	381

Pramen: Mze

Vývoj cen cukru na světových trzích

Světové ceny bílého cukru podle Londýnské burzy (FOB Europe) se do konce června 2005 meziročně významně zvýšily, oproti stejnému období roku 2004 v průměru o 36,55 USD/t (16 %) na průměrnou hodnotu **264,17 USD/t**. Světové ceny bílého cukru se výrazněji zvýšily již od července roku 2004 a tento trend se prozatím udržuje s menšími výkyvy i v dalším období. Nejvyšší hodnoty (278,60 USD/t) bylo dosaženo v červnu 2005. Vysoké ceny bílého cukru na světovém trhu byly v posledních měsících také podpořeny zvýšenou poptávkou v Rusku, Libyii, Sudánu a Pákistánu. Tato zvýšená poptávka vedla ke zvýšeným spekulativním nákupům cukru. Rozhodnutí EK, že intervenční zásoby cukru v EU nebudou prodány, ale převedeny do příštího hospodářského roku, podpoří trh s bílým cukrem v příštím období. Příčinou tohoto opatření je bezesporu očekávání nižších výnosů cukrovky v EU v roce 2005/06. Zvýšení světových cen cukru bylo dále ovlivněno i nízkým kursem USD, který přetrvává již od konce minulého roku. V dalším období se dá očekávat trend postupného snižování cen.

Vývoj světových cen cukru v USD/t

Světové ceny surového cukru dosáhly podle burzy London No. 7 v roce 2005 velmi vysoké průměrné hodnoty **258,59 USD/t**. Ceny surového cukru se tak v tomto roce překvapivě velmi přiblížily světovým cenám bílého cukru. Meziroční navýšení do června 2005 dosáhlo v průměru 63, 82 USD/t (32,8 %). Nejvyšší nárůst cen nastal od října 2004 a od počátku roku 2005 se udržuje na velmi vysoké úrovni, pohybující se kolem 260 USD/t. Světové ceny surového cukru jsou největší měrou ovlivněny exportem brazilského cukru.

Cukr bílý, průměr, měsíční ceny v USD/t (London Nr. 5). Dodací podmínka FOB (vybraný evrop. přístav)

Rok/m	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Prům.
1996	382,7	394,6	399,9	397,2	392,1	396,8	374,4	370,4	346,9	327,8	310,7	307,5	366,79
1997	305,7	308,1	309,6	312,7	322,0	329,1	332,3	345,2	319,8	299,4	304,4	300,6	315,80
1998	298,0	281,8	269,5	256,3	264,5	260,0	256,9	256,1	221,5	220,5	237,5	241,8	255,39
1999	242,2	231,5	217,1	193,8	201,2	218,8	208,8	199,2	182,5	173,0	170,3	167,8	200,57
2000	169,6	169,0	172,5	190,6	200,3	234,4	250,8	270,8	258,8	259,3	243,0	241,4	221,77
2001	248,4	234,7	226,2	233,3	258,4	279,5	277,2	266,3	235,0	224,5	248,9	254,1	248,94
2002	262,2	237,8	238,6	221,4	227,3	220,1	225,7	227,5	213,5	214,7	224,0	225,9	228,26
2003	234,9	244,3	231,4	223,6	219,1	202,7	217,0	214,9	197,4	184,9	191,4	203,0	213,75
2004	201,8	210,2	233,5	246,8	236,7	236,5	260,4	260,5	233,7	247,0	248,4	247,1	238,59
Kč/t	5 237	5 464	6 282	6 692	6 306	6 160	6 696	6 769	6 046	6 265	5 985	5 652	6 133
2005	256,4	266,6	265,2	259,1	258,9	278,6							264,17
Kč/t	5 924	6 138	5 990	6 036	6 165	6 878							6 188

Pramen: F.O.Licht, č. 17, r. 2005

Cukr surový, průměr, měsíční ceny v USD/t (London Nr 7). Dodací podmínka CIF volně ložené na lodi GB

Rok/m	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Prům.
2000	147,9	139,6	136,2	154,9	174,3	207,3	235,2	253,1	244,3	260,7	242,8	243,7	203,3
2001	251,0	241,0	227,8	216,2	233,7	222,1	216,7	201,7	192,1	172,7	192,9	195,6	213,6
2002	194,4	167,2	170,5	174,9	156,8	149,7	163,7	161,4	176,3	188,5	196,0	200,2	174,9
2003	205,8	224,2	208,4	201,3	190,7	172,3	185,2	184,8	165,9	166,6	170,2	178,5	187,9
2004	172,7	189,6	201,2	203,4	195,6	205,8	225,2	216,1	212,0	240,5	236,8	248,9	212,3
Kč/t	4 481	4 929	5 413	5 516	5 211	5 363	5 792	5 615	5 487	6 070	5 705	5 692	5 458
2005	261,1	265,5	260,2	253,3	252,0	259,2							258,5
Kč/t	6 033	6 114	5 877	5 900	6 000	6 400							6 057

Pramen: F.O.Licht, č. 17, r. 2005

PĚSTOVÁNÍ CUKROVÉ ŘEPY V ČR A ZHODNOCENÍ CUKROVARNICKÉ KAMPANĚ V ROCE 2004/05

Pěstování cukrové řepy

Podle údajů ČSÚ byla osevní plocha cukrové řepy v ČR v roce 2004 cca **71,1 tis. ha**. Z toho připadá 52,5 % osevní plochy na české země a 47,5 % na Moravu. Osevní plochy cukrové řepy v ČR tedy zaznamenaly meziroční pokles o 6 tis. ha. Nicméně i snížená plocha byla postačující pro zajištění výroby cukru v rámci stanovené národní kvóty cukru pro ČR. Podle posledních odhadů bude sklizňová plocha cukrové řepy v ČR v roce 2005 **63,5 tis. ha**.

Dlouhotrvající zimní období oddálilo nástup jarních prací v roce 2005. Na začátku března bylo chladněji, oteplení nastalo až koncem měsíce. V březnu byly sice srážky minimální, ale vláhový deficit byl doplněn z tajícího sněhu. Setí cukrové řepy (s výjimkou náhradních osevů a přísevů) proběhlo stejně jako v předchozím roce zhruba od konce března do poloviny dubna.

V první dubnové dekádě se udržoval velmi studený vzduch, v noci teploty klesaly až k minus deseti stupňům. Přízemní mrazíky zbrzdily rychlost vzcházení cukrové řepy a zpomalily růst a vývoj rostlin. Větší napadení škůdci nebylo zaznamenáno. Koncem první dekády přišel vydatný déšť. Od 20. do 22. dubna byly porosty poškozeny nočními mrazy až minus 8 stupňů. Některé zcela zničené porosty musely být přesety. Mráz poškodil 10,6 % osevních ploch (celkem 6 700 ha). Větší škody byly zaznamenány na Moravě. Nejvíce ploch řepy bylo přeseto v Pardubickém a Olomouckém kraji. I přesto byl duben celkově teplotně nadnormální. Úhrn srážek byl v dubnu značně rozdílný, na Moravě spadlo 50 mm srážek, v Čechách pouze 33 mm. Dubnové mrazíky způsobily větší škody v sušších lokalitách.

V květnu zaznamenáváme výskyt mšice makové, nejvíce byly postiženy náhradní osevy. Porosty cukrové řepy jsou v tomto roce výrazněji ovlivněny vývojem počasí. Náhradní osevy a částečně poškozené porosty jsou nevyrovnané a mezerovité, ostatní porosty mají dostatečný počet jedinců. V poslední květnové dekádě byl zaznamenán místy příválový déšť a kroupy. Největší poškození cukrové řepy jsou hlášena z oblasti Přerova, kde byly porosty lokálně napadeny i dřepčíkem řepným. Koncem měsíce nastalo velmi teplé počasí (kolem 30 stupňů). Průměrný počet jedinců je letos z důvodů vývoje klimatu signifikantně nižší než ve stejném období loňského roku (pod 80 tisíc/ha). Nebyl však zaznamenán vyšší výskyt škůdců a chorob.

Vývoj sklizňových ploch a produkce cukrové řepy

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Sklizňová plocha v tis. ha	93,9	103,	95,8	79,2	57,9	60,3	78,9	76,9	74,0	69,0
Meziroční index	1,02	1,11	0,92	0,83	0,73	1,04	1,26	0,99	0,96	0,93
Produkce v tis. t	3	4	3	3	2	2	3	4	3	3
Meziroční index	1,14	1,17	0,88	1,02	0,69	1,06	1,35	1,03	0,85	1,03
Výnos v t/ha	40,7	42,0	39,7	44,8	46,9	47,4	49,8	50,5	45,9	50,5
Meziroční index	1,10	1,03	0,95	1,13	1,05	1,01	1,05	1,01	0,91	1,10

Pramen: ČMCS, MZe.

Pěstování cukrové řepy v rámci celkové struktury osevních ploch v ČR

V rámci celkové struktury osevních ploch v ČR zaznamenáváme z dlouhodobého pohledu největší pokles ploch u pícnin na orné půdě a okopanin. Naopak nárůst se projevil u obilovin a především u technických plodin (nárůst z 1,82 % v roce 1970 na 15,10 % v roce 2004), zastoupených hlavně olejninami.

Vývoj a struktura ploch osevů v ČR k 31.5. v tis. ha

	1970	1980	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Zrniny celkem	1749,9	1821,0	1708,8	1642,0	1688,1	1665,2	1596,3	1483,7	1635,7	1632,7
% z osev. plochy	52,35	54,88	52,2	52,9	55,88	56,19	59,43	57,70	61,35	61,4
z toho										
Obiloviny celkem	1709,7	1751,2	1652,2	1581,3	1647,5	1626,8	1562,1	1452,3	1607,3	1593,5
pšenice celkem	704,9	786,2	823,1	832,0	972,7	927,2	848,8	648,4	863,2	820,4
ječmen celkem	496,2	680,0	552,5	560,2	496,4	497,9	488,1	550,0	469,0	521,5
Luskoviny celkem	40,2	69,8	56,6	60,7	40,6	38,4	34,2	31,4	28,4	39,3
Okopaniny celkem	360,1	287,0	228,5	171,7	130,8	132,1	115,8	113,3	107,1	102,9
% z osev. plochy	10,78	8,05	6,99	5,53	4,33	4,46	4,31	4,40	4,02	3,87
z toho										
Brambory celkem	229,3	130,0	109,7	78,0	69,2	54,3	38,3	36,0	36,0	36,1
Cukrovka technická	130,8	156,9	118,8	93,7	61,6	77,8	77,5	77,3	71,1	65,6
% z osev. plochy	3,91	4,73	3,63	3,02	2,04	2,63	2,89	3,00	2,67	2,47
Technic. plod. celkem	60,9	110,3	161,3	353,0	426,7	452,2	425,6	442,3	402,4	415,5
% z osev. plochy	1,82	3,32	3,97	11,37	14,13	15,26	15,84	17,20	15,10	15,6
z toho										
Olejniny celkem	31,0	76,6	130,0	326,4	408,7	436,6	409,7	421,3	382,4	399,5
Pícniny na o. p. celkem	1062,8	1020,0	1099,9	872,5	725,3	672,6	527,5	513,1	500,6	491,9
% z osev. plochy	31,80	30,76	33,63	28,10	24,01	22,70	19,64	19,95	18,78	18,51
z toho										
Jednoleté pícniny	337,5	456,3	594,5	408,2	308,2	297,1	268,7	268,8	278,1	271,0
Víceleté pícniny	725,3	563,7	505,4	464,3	417,0	375,5	258,7	244,3	222,5	220,9
Zelenina konz. celkem	22,6	33,1	33,7	35,0	32,3	26,2	12,7	12,2	12,4	8,9
Osevní plocha celkem	3342,6	3317,8	3271,0	3104,2	3020,6	2963,1	2686,1	2571,1	2655,7	2657,9
Zeměděl. půda celkem	7 093	6 851	4 288	4 280	4 282	4 280	3 652	3 668	3 631	3 606
z toho										
Orná půda celkem	4 998	4 810	3 219	3 143	3 162	3 191	2 850	2 924	2 773	2 748
TTP	1 759	1 682	833	902	960	971	839	875	858	853

Pramen: ČSÚ

Sklizňové plochy cukrové řepy podle krajů v letech 2001 – 2005**

Území, kraj	2001		2002		2003		2004		2005			*
	ha	t/ha	ha	t/ha	ha	t/ha	ha	t/ha	ha	t/ha	%	
Praha	587	44,6	635	50,5	467	46,8	495	51,8	361	50,1	0,7	0,61
Středočeský	21 324	43,9	20 312	49,4	19 296	45,4	17 964	50,4	16 803	48,8	25,3	0,79
Ústecký	5 569	44,2	4 455	49,2	4 657	44,8	3 936	50,0	3 664	48,1	5,5	0,66
Liberecký	409	41,9	479	43,4	452	45,9	415	51,7	474	48,6	0,6	1,16
Královéhradecký	10 100	47,0	10 707	49,3	10 191	45,2	9 330	50,5	9 102	48,7	13,1	0,90
Pardubický	6 162	42,8	5 759	49,9	5 883	45,3	5 542	50,3	5 000	48,7	7,8	0,81
Vysočina	184	43,8	404	52,6	422	44,1	206	50,3	182	48,5	0,3	1,00
Jihomoravský	8 872	44,0	8 791	48,6	9 664	42,9	9 132	48,7	8 284	47,2	12,9	0,93
Olomoucký	15 287	51,0	15 719	50,3	16 364	46,3	15 031	51,4	13 138	49,7	21,1	0,86
Zlínský	3 165	41,1	3 262	49,7	3 173	45,3	2 989	50,5	2 665	48,7	4,2	0,84
Moravskoslezský	6 051	42,1	6 976	48,7	6 756	45,1	6 056	49,7	5 894	48,1	8,5	0,97
Česká republika	77 710	45,4	77 499	49,5	77 325	45,2	71 096	50,3	65 570	48,7	100	0,84

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: * Index plochy 2005/2001. ** Osevní plochy k 31.5.2005

Z historického pohledu je možno poukázat na určitý pokles produkčních ploch cukrové řepy v ČR, především po roce 1989. V rámci celkové struktury osevních ploch ČR (v relativním vyjádření) však není tento pokles až natolik výrazný. Pěstování okopanin v ČR totiž významně pokleslo především v důsledku velmi výrazného snížení pěstování konzumních brambor po roce 1989. Na poklesu produkce cukrové řepy v ČR se nejvíce projevil rozpad ČSFR v roce 1993 a dále výrazné snížení světových cen cukru v roce 1989. V neposlední řadě byl pokles pěstování cukrové řepy i ostatních okopanin částečně ovlivněn i výrazným snížením stavů skotu po roce 1989.

Vývoj cen u zemědělských výrobců cukrové řepy

Vzhledem k tomu, že od počátku hospodářského roku 2004/2005 již v ČR platila ustanovení SOT s cukrem v EU, bylo třeba stanovit i v ČR minimální cenu cukrové řepy v roce 2004/2005 v celkové výši přibližně na cenové úrovni EU. Minimální cena cukrové řepy v EU je stanovena na podstatně vyšší úrovni než byla minimální cena cukrové řepy v ČR před vstupem do EU.

Devátého dubna 2004 nabylo účinnosti **NV č. 160/2004 Sb.** Podle odstavce 5 § 16 b tohoto nařízení byla stanovena **minimální cena cukrové řepy** vypěstované v roce 2004 ve výši **1 470 Kč/t** čisté hmotnosti cukrové řepy při cukernatosti 16 %. Tato výše minimální ceny byla již ve smlouvách mezi pěstiteli a cukrovarem pro dodávku kvóťové cukrové řepy v roce 2004/2005.

V roce 2004 dosáhla průměrná cena zemědělských výrobců řepy **1 521 Kč/t**. Tato cena představuje velmi výrazné meziroční navýšení v průměru o 572 Kč/t (cca 60 %). Průměrná cena byla tedy o 50 Kč/t vyšší než byla stanovená minimální cena, což může nasvědčovat i vysoké jakosti nakupované řepy. Nejvyšší nákupní ceny bylo v této kampani dosaženo v říjnu (1 588 Kč/t). Ještě v prosinci byla poměrně vysoká úroveň nákupních cen řepy (1 429 Kč/t). V řepné kampani 2004/05 se nakupovala řepa ojediněle i v lednu 2005, ale již za podstatně nižší cenu (1 083 Kč/t).

V kampani 2005/2006 se bude cukrová řepa v ČR nakupovat již zcela podle ustanovení SOT platících v EU. ČR byla zařazena mezi nedeficitní oblasti v rámci EU, pro které platí minimální cena cukrové řepy „A“ ve výši **46,72 EUR/t** a u řepy „B“ ve výši **32,42 EUR/t**. Deficitní oblasti, jako například Řecko, Finsko či Irsko mají stanovené vyšší minimální ceny řepy. Vzhledem k tomu, že je kvóta B stanovena pro ČR velmi nízká, budou se nákupní ceny pohybovat zřejmě blízko minimální ceny pro řepu A. Při různé úrovni kurzu EUR v průběhu roku 2005 se očekávají nákupní ceny v rozpětí cca 1 400 – 1 500 Kč/t.

Ceny u zemědělských výrobců cukrové řepy (Kč/t)

Rok	leden	září	říjen	listopad	prosinec	průměrná cena
1998		880	818	801	781	795
1999		892	806	751	756	763
2000		1 000	959	961	979	969
2001	1 006	963	961	964	969	963
2002	956	997	987	977	932	969
2003	911	958	964	947	934	949
2004	960	1 440	1 588	1 555	1 429	1 521
2005	1 083					

Pramen: ČSÚ

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL

Přehled cukrovarů

Cukrovarnická kampaň v hospodářském roce **2005/06** bude v ČR, tak jako v předchozím roce, zahájena v **11 cukrovarech**. Z toho budou v provozu 4 cukrovary v Čechách a sedm na Moravě. Důležitou změnou bylo, že se od listopadu 2004 stalo členy rekonstruovaného ČMCS všech sedm společností vyrábějících v ČR cukr. Jediná organizace českých výrobců cukru nyní umožní zastávat jednotné stanovisko ve vztahu k zahraničí, což je v současné době důležité při jednáních o reformě cukerního pořádku EU. I přesto, že se stále snižuje počet činných cukrovarů v Čechách, pozvolna stoupá jejich průměrný jmenovitý výkon. V Čechách je vyšší (23 600 t ř/d) než na Moravě (18 900 t ř/d).

V ČR je v současné době 7 činných cukrovarů s více než 80% podílem na celkové zpracovatelské kapacitě ve vlastnictví cukrovarnických společností ze zemí bývalé EU 15. Pět cukrovarů vesměs s nižší zpracovatelskou kapacitou vlastní tuzemské subjekty.

Přehled cukrovarů, které zahájí cukrovarnickou kampaň 2005/06

Název skupiny	Cukrovar	Jmenovitý výkon t/d řepy*
1. Skupiny cukrovarů		
	Dobrovice	11 700
	České Meziříčí	5 000
Cukrovary TTD, a.s.		16 700
	Němčice	2 800
	Hrochův Týnec	4 400
	Kojetín	2 600
EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.		9 800
	Hrušovany	4 600
	Opava	3 300
Moravskoslezské cukrovary, a. s.		7 900
2. Samostatné cukrovary		
Cukrovar Vrbátky a. s.	Vrbátky	1 900
Hanácká potravinářská společnost, a. s.	Prosenice	2 000
Litovelská cukrovarna, a. s.	Litovel	1 750
Manolis, a.s.	Vrdy	2 500
ČR celkem (t/d)		42 550
ČR průměr jednoho závodu (t/d)		3 868

Pramen: ČMCS, * odhady

Jmenovitý výkon cukrovarů v roce 2005/06

Průměrný jmenovitý výkon jednoho cukrovaru ve zpracování řepy by měl v ČR podle odhadu ČMCS v cukrovarnické kampani 2005/06 dosáhnout cca **3 868 t/d ř.** Tento odhadovaný výkon je o 177 t ř/d nižší než teoretický výkon v předchozí kampani. Celkem by v ČR měl denní jmenovitý výkon dosáhnout hodnoty **42 550 t/d ř.** Mezi jednotlivými závody jsou ve výkonech velké rozdíly, protože poměr mezi minimálním a maximálním jmenovitým výkonem je téměř sedminásobný (1 750 a 11 700 t ř/d).

Největší meziroční navýšení denního jmenovitého výkonu bylo provedeno již v minulém roce ve společnosti Cukrovary TTD, a.s., kde byla plně nahrazena kapacita uzavřeného závodu Mělník modernizací závodů Dobrovice a České Meziříčí.

Výroba cukru a melasy v ČR

Definitivní zhodnocení kampaně 2004/2005

Tato zpráva vychází z údajů VUC (roční kampaňová hlášení cukrovarů) a ta se mohou lišit od některých údajů poskytovaných ČSÚ, které jsou zpracovány podle jiné metodiky.

Řepná kampaň 2004/05 se ve svých klimatických, pěstitelských a technologických parametrech řadí k nejpříznivějším v předchozích letech. Celkově se denně v kampani zpracovalo při přepočtu na standardní podmínky (při polarizaci 16 %) 45 110 t ř/d. Doba zpracování řepy v jednotlivých závodech se pohybovala mezi 77 dny a 121 dny. Řepa byla zpracovávána od 10. září 2004 do 18. ledna 2005 a průměrná délka kampaně v jednom závodě dosáhla 94,3 dne. Tato kampaň byla třetí nejdelší po roce 1989.

Výnos kořene přes **50 t/ha** potvrzuje m.j. výběr kvalitního osiva i péči pěstitelů o řepu během vegetace a důsledně provedenou ochranu proti chorobám a škůdcům. Celkem bylo zpracováno **3,488 mil. t řepy**, jejíž polarizace se pohybovala mezi 17 – 20 %. Vzhledem k teplému počasí před sklizní bylo dosaženo velmi vysoké průměrné cukernatosti, více než **18,5 %**. V tomto roce se dosáhlo rekordních hodnot jak u biologického výnosu cukrové řepy **9,37 t/ha** (polarizační cukr), tak i u výnosu bílého cukru **8,10 t/ha**. To jsou výsledky, které jsou již dokonce srovnatelné s úrovní vyspělých zemí EU. V této kampani bylo vyrobeno celkem **558,4 tis. t cukru z řepy** (meziroční nárůst o 44,6 tis. t), což představuje vynikající výtěžek cukru **16,01 %**. Výroba více než **140 tis. t bilanční melasy** je dána především zásluhou vynikající kvality řepy a technologické kázně při výrobě cukru. Je však o 10 tis. t nižší než v předchozí kampani. Celková vysoká úroveň kampaně je potvrzena i nižšími ztrátami cukru, které klesly na 0,6 % na zpracovanou řepu. Závěrem je možno konstatovat, že ze všech nových členských zemí dosáhli pěstitelé i cukrovarníci ČR v této kampani výborných výsledků. Nicméně pro další zvýšení konkurenceschopnosti bude nezbytné dále zvyšovat především jmenovitý výkon cukrovarů.

Základní ukazatele výroby cukru a melasy v ČR

	Rok	1995-1999	1999-2003	2001	2002	2003	2004	Index 1995-99/2004
Sklizňová plocha		92,72	70,14	77,70	76,90	74,02	68,97	1,34
Zpracovaná řepa	tis. t	3 824	3 384	3 900	4 003	3 401	3 488	1,10
Výnos kořene	t/ha	41,24	48,24	49,80	50,50	45,96	50,57	0,82
Cukernatost	%	16,19	17,00	15,66	16,13	18,21	18,53	0,87
Výnos polar. cukru	t/ha	6,68	8,20	7,61	7,80	8,37	9,37	0,71
Výnos bílého cukru	t/ha	5,31	6,84	6,41	6,90	6,94	8,10	0,66
Výtěžnost	%	12,98	14,19	12,72	13,70	15,11	16,01	0,82
Výroba cukru z řepy	tis. t	472,80	480,10	498,90	548,00	513,80	558,40	0,85
Výroba melasy	tis. t	175,84	138,14	160,70	152,40	153,23	140,21	1,23
Zpracování řepy	dny	76	89	101	103	90	94	0,81

Pramen: ČMCS (kampaňová hlášení cukrovarů) a MZe, 1995/99 a 1999/2003 (průměry 5 let).

Porovnáním výše uvedených výsledků bylo možno stanovit trendy, kterými se ubírá řepářství a cukrovarnický průmysl v ČR. Dlouhodobější porovnání je nutné z toho důvodu, aby se vyloučil vliv jednotlivých ročníků, neboť na pěstování a zpracování cukrové řepy má velký vliv počasí v průběhu vegetační doby i při sklizni.

Sklizňová plocha cukrové řepy oproti pětiletému průměru z let 1995/1999 sice výrazně klesla o 24 tis. ha, ale výnos kořene se v mezidobí natolik zvýšil, že množství zpracované cukrové řepy příliš významně nekleslo. Velmi důležitý je rovněž trend zvyšování cukernatosti ze 16 – 17 % na hodnoty nad 18 % v posledních dvou letech. Od těchto základních hodnot se pak odvíjí stoupající biologický výnos cukru na poli (polarizační cukr/ha) i výtěžnost bílého cukru z řepy. Stoupající výtěžnost spolu s nižšími ztrátami cukru při výrobě potvrzuje vysokou technologickou kázeň při výrobě cukru. Ve výrobě melasy se projevuje vliv ročníku nejsilněji, kolísání není sice velké, nicméně trend produkce melasy je mírně klesající.

ČMCS poskytl první odhad výroby a produkce cukrové řepy a cukru v ČR pro rok 2005/2006. Odhaduje se celková sklizeň řepy ke zpracování na **3 310 tis. t**, z plochy **63,5 tis. ha** při průměrné cukernatosti 18,5 %. Odhad výroby cukru činí 510 – 540 tis. t a bilanční melasy 150 tis. t.

Ceny průmyslových výrobců melasy ČR (Kč/t)*

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Prům.
1998	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2640	2580	2500	2500	2685
1999	2500	2420	2320	2320	2320	2320	2320	2320	1815	1815	1840	1819	2174
2000	1961	1951	1951	1950	2000	2000	2000	2175	2175	2600	2600	2577	2161
2001	2562	2612	2612	2612	2612	2712	2650	2650	2650	3480	3475	3475	2842
2002	3738	3738	3758	3758	3783	3783	3783	3783	3783	2783	2772	2486	3496
2003	2501	2575	2548	2554	2563	2550	2550	2550	2550	2550	2550	2550	2549
2004	2550	2550	2550	2550	-	-	-	-	-	-	-	-	2550

Pramen: ČSÚ, * Od doby vstupu ČR do EU se již nezjišťuje CPV melasy.

Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích a substituentů¹⁾ (tis. t)

Ukazatel	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05*
Počáteční zásoba	173,3	164,7	110,7	96,6	12,8	103,1²
Výroba cukru z řepy	395,2	434,2	491,2	557,6	515,4	558,4
Dovoz celkem	163,8	159,9	152,8	130,7	160,7	203,7
z toho - dovoz cukru	54,8	55,8	45,9	24,0	32,9	31,6
- dovoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru		109,0	104,1	106,9	127,8	172,1
Celková nabídka	732,3	758,8	754,7	784,9	688,9	865,2
Domácí spotřeba	445,7	451,0	436,2	642,7	401,5	315,7
Vývoz celkem	121,9	197,1	221,9	129,4	244,9	321,8
z toho - vývoz cukru	50,8	110,9	112,3	57,5	154,1	213,8
- vývoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru		71,1	86,2	109,6	90,8	108,0
Celková poptávka	567,6	648,1	658,1	772,1	646,4	633,0
Konečná zásoba	164,7	110,7	96,6	12,8	42,5	227,7

Pramen: MZe, ČSÚ a SZIF.¹⁾ Všechny údaje až do roku 2003/04 jsou uvedeny za období kvótového roku, od 1.9. do 31.8. následujícího roku.²⁾ k 30.6.2004. * od 1.7.2004 do 30.6.2005.

Vývoj cen průmyslových výrobců a spotřebitelských cen cukru v ČR

Pro kvótový rok 2003/04 byla podle § 13 NV č. 114/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů stanovena minimální cena cukru 17 300 Kč/t. Tato minimální cena cukru byla platná pouze do 30. dubna 2004. Od 1. května do 30. června 2004 nebyla v ČR žádná regulace cen cukru na tuzemském trhu. Od 1.7.2004 se cena cukru na tuzemském trhu řídí cenovými předpisy EU, tedy intervenční cenou cukru, která byla stanovena na **63,19 EUR/t** (cca 19 – 21 Kč/kg).

V souvislosti se změnou podmínek při prodeji cukru na tuzemském trhu se zásadně změnil cenový vývoj na tuzemském trhu. Již od května 2004 výrazněji vzrostly ceny cukru na tuzemském trhu, které zaznamenaly nárůst o 2,34 Kč/kg cukru. Vzrůst cen nadále pokračoval a v červenci 2004 dosáhl již průměru **22,78 Kč/kg**, což je o 5,04 Kč/kg více než v dubnu 2004 (před vstupem do EU). V roce 2004 dosáhly CPV cukru průměru **20,58 Kč/kg**, což představuje významný meziroční nárůst o 4,04 Kč/kg. V dalším období roku 2004/2005 však nastává trend postupného poklesu průměrných cen cukru na tuzemském trhu. CPV cukru poklesly postupně až k nejnižší hodnotě **18,20 Kč/kg** v červenci 2005. Jednou z příčin tohoto poklesu cen může být i tlak velkých obchodních řetězců na snižování cen. Další příčinou může být markantní zvýšení vývozu cukru za vysoké ceny do zemí EU. V roce 2005 poklesl průměr cen do konce července na hodnotu 19,50 Kč/kg.

Spotřebitelské ceny cukru dosáhly v roce 2004 průměrné hodnoty **22,18 Kč/kg**. Průměrné spotřebitelské ceny zaznamenaly meziroční nárůst o 4,40 Kč/kg. V roce 2005 dochází postupně k poklesu cen, který je však mírnější než u CPV cukru. Nejnižší hodnota **22,78 Kč/kg** byla v červenci. Z dlouhodobého pohledu spotřebitelské ceny cukru nevykazují zdaleka tak vysoký nárůst jako u CPV cukru, které se oproti průměru roku 1997 zvýšily již téměř dvojnásobně. Za hlavní příčinu rozdílného vývoje lze považovat, že dřívější ochranná opatření ČR se bezprostředně dotýkala CPV cukru a vývoje spotřebitelských cen až druhotně.

Ceny průmyslových výrobců krystalového cukru (Kč/kg)*

Rok	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Prům. cena
1997	13,13	12,88	12,08	11,50	11,08	10,97	10,82	11,08	11,77	12,53	12,66	12,74	11,94
1998	12,76	12,90	12,90	13,00	13,51	13,59	14,63	14,72	14,72	14,51	14,48	14,47	13,85
1999	14,48	14,48	14,45	14,45	14,50	14,50	15,07	15,14	15,43	15,48	15,96	16,00	15,00
2000	16,01	16,72	16,67	16,67	16,62	16,64	16,60	17,80	18,20	18,17	18,16	18,14	17,20
2001	18,15	18,18	18,17	18,16	18,16	18,12	18,14	18,16	18,16	18,17	18,03	18,04	18,14
2002	18,03	18,07	17,96	17,92	17,90	17,90	17,30	17,27	17,64	18,01	17,90	14,65	17,55
2003	13,80	17,16	17,32	17,22	17,20	17,86	17,94	17,93	17,97	18,00	18,00	17,99	16,54
2004	17,76	17,74	17,74	17,74	20,08	22,62	22,78	22,36	22,88	22,08	21,64	21,55	20,58
2005	20,42	20,11	20,26	19,78	19,03	18,71	18,20						19,50

Pramen: ČSÚ, * Od ledna 2005 udává ČSÚ měsíční ceny jako vážené průměry.

Spotřebitelské ceny krystalového cukru (Kč/kg)

Rok	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Prům. cena
1996	22,35	22,39	22,36	22,29	22,25	22,23	22,17	22,08	21,87	21,53	20,52	19,53	21,80
1997	19,03	18,57	17,88	16,90	15,65	14,66	14,24	14,28	14,88	15,51	16,24	16,38	16,19
1998	16,63	16,72	16,66	16,66	17,35	18,11	18,59	19,43	19,57	19,65	19,42	19,21	18,18
1999	19,14	19,09	18,97	18,97	18,89	18,81	19,33	19,67	19,66	19,72	20,17	20,38	19,43
2000	20,40	20,45	20,54	20,57	20,56	20,60	20,63	21,00	21,64	22,20	22,29	22,21	21,09
2001	22,02	21,80	21,76	21,65	21,77	21,66	21,62	21,59	21,64	21,61	21,47	21,16	21,65
2002	21,33	21,14	20,64	20,76	20,66	20,25	20,08	20,00	20,01	19,97	19,93	18,95	20,31
2003	18,85	17,90	17,71	17,34	17,12	16,98	16,89	16,79	17,09	18,00	18,00	17,99	17,78
2004	19,32	19,23	19,20	19,12	19,37	19,73	21,37	25,82	26,10	25,78	25,69	25,40	22,18
2005	24,93	24,71	24,48	24,42	24,36	23,40	22,78						24,15

Pramen: ČSÚ

Prodej cukru z cukrovarů v ČR

Do roku 1999/2000 bylo sledování prodeje cukru z tuzemských cukrovarů v kompetenci ČMCS, od kvótového roku 2000/01 monitoruje tyto údaje stát.

Za období osmi měsíců kvótového roku 2003/04, na které byl zkrácen z důvodu přistoupení ČR k EU, bylo prodáno z cukrovarů celkem **327 850 t** cukru (včetně cukru ve výrobcích). Za období 8 měsíců kvótového roku 2003/2004 bylo z českých cukrovarů prodáno celkem 127 808 t cukru určeného na vývoz v průměrné ceně 7,02 Kč/kg a 200 042 t cukru pro tuzemský trh v průměrné ceně 17,33 Kč/kg. Tyto ceny v prvním případě přibližně odpovídají úrovni světových cen a u tuzemského trhu stanovené minimální ceně cukru v ČR. Nejvyššího prodeje cukru jak na tuzemském trhu, tak i cukru určeného na vývoz bylo dosaženo v posledních dvou měsících tohoto roku (březen až duben).

Od roku 2004/05 se změnil systém monitorování pohybu cukru na tuzemském trhu, který i nadále provádí SZIF. Na rozdíl od předchozího období je sledován prodej cukru z cukrovarů do zemí EU

a vývoz do třetích zemí (mimo území EU), který je rozdělen na vývoz v rámci kvót A + B (se subvencí) a vývoz cukru C (bez subvence). Cena cukru na tuzemském trhu i trhu EU je výrazně ovlivněna intervenční cenou cukru 63,19 EUR/t a pohybuje se přibližně

Prodej cukru z cukrovarů v roce 2003/04* v t

Měsíc	Tuzemsko	Přímý vývoz	Nepřímý vývoz	Vývoz celkem	Prodej celkem
Září 2003	6 457	5 265	8 783	14 048	20 505
Říjen	6 824	6 064	7 906	13 970	20 794
Listopad	15 899	4 533	7 734	12 268	28 167
Prosinec	19 620	4 850	6 027	10 876	30 496
Leden 2004	15 480	5 073	9 056	14 128	29 608
Únor	28 689	10 452	6 454	16 907	45 596
Březen	45 642	13 805	8 476	22 281	67 923
Duben	61 430	10 945	12 386	23 331	84 761
Květen	27 576	19 093	3 061	22 153	49 729
Červen	27 802	20 350	0	20 350	48 152
Celkem 2003/04	255 420	100 429	69 882	170 311	425 731
Měsíční průměr	25 542	10 043	6 988	17 031	42 573
Kvóta 2003/04	322 952			131 910	454 862

Pramen: SZIF,* kvótový rok podle NV č. 160/2004 Sb. od 1.9.2003 do 30.4.2004. Kvóty jsou v celkové výši 2/3 původních kvót (tuzemský a vývozní podíl kvót).

Pohyb cukru a zásob u držitelů kvót v ČR v hospodářském roce 2004/2005

2004	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	
Nákup	228	6 835	7 457	398	993	2 557	
Výroba cukru z řepy	0	0	37 552	191 756	191 844	128 468	
Prodej na trhu ČR	17 166	30 592	29 449	31 525	32 868	19 637	
Prodej do EU celkem	13 658	11 238	6 927	7 085	10 135	9 548	
Vývoz do třetích zemí A+B	80	500	300	0	1 500	0	
Vývoz cukru C	0	0	0	0	0	3 871	
Zásoba na konci měsíce	77 047	42 516	50 454	204 023	352 297	450 355	
2005	leden	únor	březen	duben	květen	červen	2004/05
Nákup	1 165	1 113	853	76	223	113	22 009
Výroba cukru z řepy	4 341	0	0	0	0	4 457	558 416
Prodej na trhu ČR	18 274	18 651	26 593	19 256	24 312	24 329	292 654
Prodej do EU celkem	6 657	7 242	10 087	9 180	8 309	11 183	111 250
Vývoz do třetích zemí A+B	0	0	0	400	600	990	4 370
Vývoz cukru C	3 740	8 117	8 718	6 105	7 253	10 519	48 323
Zásoba na konci měsíce	427 513	395 470	351 850	317 702	278 079	232 159	

Pramen: SZIF

v rozpětí 19 – 23 Kč/kg, tedy v průměru asi o 3 až 5 Kč/kg více než v roce 2003/04. V roce 2004/05 bylo na trhu ČR prodáno z českých cukrovarů celkem **292 654 t**, což vcelku odpovídá úrovni prodeje v roce 2003/04. Nejvíce cukru se prodalo v listopadu 2004 (32 868 t). Do ostatních zemí EU bylo v tomto období prodáno 111 250 t. Prodej do ostatních zemí EU probíhal v roce 2004/05 poměrně rovnoměrně, nejvíce cukru bylo prodáno v červenci 2004 (13 658 t). Celkem bylo tedy v roce 2004/05 prodáno z českých cukrovarů do zemí EU **403 904 t**. Do třetích zemí bylo z cukrovarů prodáno v roce 2004/05 celkem **52 693 t**. Z toho bylo pouze 4 370 t v rámci kvót A + B a **48 323 t** byl vývoz **cukru C**, tedy bez subvencí. Cukr C se začal prodávat až od prosince 2004. Z českých cukrovarů bylo v roce 2004/05 prodáno celkem **456 597 t** cukru, což je podstatně méně než v předchozích kvótových letech 2001/02 a 2002/03. Proto se také významně zvýšila zásoba cukru u držitelů kvót v roce 2004/05 z počáteční zásoby 107 723 t na konečných 232 159 t.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Od 1. května 2004 je zveřejňováním statistických dat o zahraničním obchodu ČR pověřen ČSÚ. Statistika zahraničního obchodu mezi jednotlivými zeměmi EU (tedy i ČR) je vykazována v systému INTRASTAT a dodávky zboží mezi jednotlivými zeměmi EU 25 se nazývají tzv. intrakomunitární obchod. Obchod zemí EU se třetími zeměmi (země, které nejsou členy EU) je vykazován v rámci statistického programu EXTRASTAT. Celková data o dovozu a vývozu ČR jsou v této kapitole vykazovány včetně intrakomunitárního obchodu ČR a EU.

Zahraniční obchod ČR s cukrem a s výrobky s obsahem cukru byl v roce 2004/2005 zcela zásadně poznamenán vstupem ČR do EU. Celkový dovoz cukru se v posledních třech letech udržuje zhruba na stejné úrovni. I když byla při vstupu do EU zrušena v ČR všechna dosavadní ochranná opatření v sektoru cukru, nenastal po vstupu výraznější nárůst dovozu cukru do ČR (s výjimkou Slovenska) ze zemí EU 25. Zcela zásadní změna však nastala v průměrných cenách dováženého i vyváženého cukru, které vzrostly v důsledku platnosti intervenční ceny cukru po vstupu do EU více než dvojnásobně. České cukrovarnictví se však se zvýšením konkurenčního prostředí vyrovnalo vcelku dobře. Důkazem toho je i markantní zvýšení vývozu cukru (převážně do zemí EU) v roce 2004/05. V roce 2004/05 se zlepšila bilance zahraničního obchodu s výrobky s obsahem cukru, ale přesto stále vykazuje pasivní saldo (s výjimkou roku 2001/02).

Dovoz a vývoz cukru (1701)* a cukru ve výrobcích v t (v hodnotě bílého cukru)

	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04 ¹	Celkem	2004/05**
Dovoz 1701*	53 315	57 639	42 268	27 086	31 857	227 711	47 198
Dovoz bez 1701	123 492	114 304	111 999	106 696	132 334	598 283	181 563
Dovoz celkem	176 807	171 943	154 267	133 782	164 191	825 994	228 761
Vývoz 1701	55 526	117 372	105 689	52 641	160 330	493 754	216 040
Vývoz bez 1701	80 447	96 835	113 212	72 004	92 705	517 604	170 393
Vývoz celkem	135 973	214 207	218 901	124 645	253 035	1 011 358	386 433
Saldo cukr	2 211	59 733	63 421	25 555	128 473	266 043	168 842
Saldo výrobků	- 43 045	- 17 469	1 213	- 34 692	- 39 629	- 80 679	- 11 170
Saldo celkem	- 40 834	42 264	62 208	- 9 137	88 844	185 364	157 672

Pramen: ČSÚ * 1701 – skupina položek cukr; ** od 1.7.2004 do 30.6.2005

¹⁾ Pozn: Všechny roky s výjimkou roku 2004/05 jsou počítány za období 1.10. až 30.9.

Saldo dovozu a vývozu cukru v mil. Kč

	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04 ¹	Celkem	2004/05*
Dovoz	604,8	607,7	450,9	227,4	339,7	2 488,1	875,4
Vývoz	491,8	1 166,4	1 018,3	418,5	2 635,0	5 769,3	3 679,9
Saldo cukr	- 113	+ 558,7	+ 567,4	+ 191,1	+ 2 295,3	+ 3 281,2	+ 2 804,5

Bilance zahraničního obchodu s cukrem a výrobků s obsahem cukru v roce 2004/2005 (v hodnotě bílého cukru) dosáhly aktivního salda **157 672 t**. Meziročně se aktivní saldo obchodní bilance zvýšilo o 68 828 t. Tento příznivý vývoj byl nejvíce ovlivněn rekordním zvýšením vývozu cukru v roce 2004/2005. Výrazné zlepšení obchodní bilance vykazuje především obchod s cukrem, který dosáhl v roce 2004/2005 celkové rekordní hodnoty salda **+ 2 804,5 mil. Kč** (168 842 t). V roce 2004/2005 se meziročně snížila pasivní bilance zahraničního obchodu s výrobky s obsahem cukru, která dosáhla hodnoty **- 11 170 t cukru**, což představuje mnohem příznivější výsledek než v předchozích letech. Hlavní příčinou zlepšení bilance je markantní zvýšení vývozu čokoládových výrobků CN 1806.

V roce **2004/2005** bylo do ČR dovezeno celkem **47 198 t** cukru v celkové finanční hodnotě **875,4 mil. Kč**, což představuje velmi významný nárůst o 535,7 mil. Kč oproti předcházejícímu ročnímu období. Přitom za stejné období předchozího roku bylo dovezeno pouze 33 621 t. Hlavní příčinou nárůstu je především výrazné zvýšení dovozních cen cukru. Průměrná dovozní cena cukru vzrostla v roce 2004/2005 na **18 350 Kč/t** oproti průměrné ceně 8 304 Kč/t v roce 2003/2004.

Vzhledem k tomu, že naprostá většina cukru byla dovezena ze zemí EU, blíží se průměrná cena intervenční ceně cukru v EU. Nejvíce cukru v celkovém množství 17 935 t bylo dovezeno v posledním čtvrtletí roku 2004/2005, naopak nejméně cukru bylo dovezeno v prvním čtvrtletí roku 2004/05.

V roce **2004/05** bylo z ČR vyvezeno celkem **216 040 t** cukru v celkové finanční hodnotě **3 679,9 mil. Kč**. Toto množství představuje jednoznačně nejvyšší vývoz cukru v historii ČR. Vývoz cukru se oproti stejnému období předchozího roku zvýšil o 103 402 t a ve finančním vyjádření o 2 048,4 mil. Kč. Průměrná vývozní cena cukru dosáhla v roce 2004/05 hodnoty **16 930 Kč/t**. Tato cena je signifikantně nižší než průměrná dovozní cena především proto, že je větší podíl vývozu cukru do třetích zemí než podíl dovozu cukru z těchto zemí. Průměrná vývozní cena cukru do třetích zemí totiž činila pouze **6 740 Kč/t**. Nejvíce cukru bylo v ČR vyvezeno (stejně jako u dovozu) až v posledním čtvrtletí roku 2004/2005, celkem 65 475 t. V tomto období totiž vzrostl především vývoz cukru do třetích zemí.

Vývoj dovozu a vývozu cukru v tunách (skupina položek celního sazebníku 1701)

	2002		2003		2004		2005	
	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz
Leden	4 181	7 648	2 918	1 573	7 555	4 323	2 923	13 525
Únor	3 703	7 323	2 049	3 017	308	9 662	3 039	18 040
Březen	1 638	4 715	1 040	2 958	559	10 916	3 317	23 345
Duben	5 895	5 612	1 728	2 542	7 887	8 832	3 619	19 883
Květen	1 672	3 269	1 970	2 436	577	23 803	5 988	19 247
Červen	1 972	5 501	1 501	2 155	264	37 049	8 328	26 345
Červenec	6 999	7 756	2 373	1 421	378	24 729		
Srpen	1 220	7 496	1 443	2 854	2 842	20 595		
Září	1 356	8 557	4 528	3 947	3 985	10 049		
Říjen	6 014	13 965	7 321	3 884	3 075	10 371		
Listopad	893	10 529	462	3 482	6 061	14 698		
Prosinec	743	5 483	344	3 810	3 645	15 211		
Kalend. rok	36 285	87 856	27 676	34 078	37 068	190 947	27 214	120 385
Market. rok	2001/02		2002/03		2003/04*		2004/05**	
	42 366	106 259	27 199	52 879	25 276	105 763	47 198	216 040

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: *od 1.10. do 30.6.2004, ** od 1.7. 2004 do 30.6.2005.

Vývoj ceny cukru z dovozu (v Kč/t a v mil. Kč)

	2001		2002		2003		2004		2005	
	Kč/t	mil. Kč	Kč/t	mil. Kč	Kč/t	mil. Kč	Kč/t	mil. Kč	Kč/t	mil. Kč
I. čtvrtletí	9 822	166,7	11 240	107,0	7 827	47,0	8 146	68,6	16 930	158,6
II. čtvrtletí	9 855	140,2	10 220	97,5	8 373	43,4	8 380	73,1	17 260	315,0
III. čtvrtletí	10 053	149,5	10 060	96,3	8 335	68,7	19 550	141,0		
IV. čtvrtletí	10 931	150,1	8 823	67,5	8 390	68,2	20 250	260,8		
Kalend. rok	10 100	606,5	10 100	368,3	8 213	227,3	14 050	543,5	17 150	473,6
Market. rok	2000/01		2001/02		2002/03		2003/04*		2004/05**	
	10 371	604,2	10 642	450,9	8 328	226,6	8 304	209,9	18 350	875,4

Pramen: Celní statistika ČSÚ

Poznámka: * do 30.6.2004 (9 měsíců), ** od 1.7.2004 do 30.6.2005

Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu s cukrem v ČR

1. Bilance zahraničního obchodu s cukrem do 30.4.2004

Vývoz cukru je již tradičně v ČR významnější než jeho dovoz. Do roku 2004 se postupně měnila nejvýznamnější teritoria vývozu cukru z ČR. Zatímco do roku 2001 byl pro ČR nejvýznamnějším vývozním regionem země SNS, tak od roku 2002 to byly země CEFTA a

Teritoriální rozdělení vývozu cukru z ČR v letech 2000 – 2005 v t

Země/Teritorium	2000	2001	2002	2003	2004*	2004**	2005***
Evropská unie	19 151	10 396	11 312	3 595	1 523	150 533	75 992
% z celkového vývozu	26,4	7,2	12,9	10,5	4,5	95,7	62,6
z toho:							
Německo	4 593	5 691	4 496	145	222	36 174	37 115
Rakousko	11 040	1 548	4 752	1 685	783	38 014	18 488
Belgie	0	0	0	0	0	15 118	79
Itálie	3 109	2 440	2 770	1 726	368	11 525	0
ostatní země EU	409	707	294	39	150	2 747	1 043
CEFTA	5 990	32 169	36 308	19 554	22 633	-	-
% z celkového vývozu	8,3	22,3	41,3	57,3	67,1	-	-
z toho:							
Slovensko	2 066	3 611	5 975	9 065	7 326	17 980	13 846
Polsko	1 304	21 232	20 455	2 641	1 019	14 193	2 345
Maďarsko	373	2 853	3 903	1 510	11 442	14 431	3 076
Slovinsko	1 179	3 416	2 291	728	2 316	347	0
Ostatní země	1 068	1 057	3 664	5 610	530	-	-
Rusko	6 903	3 840	1 500	0	0	0	0
Ost. země SNS	33 842	44 005	5 625	64	0	25	2 090
% z celkového vývozu	46,7	30,5	6,4	0,2	0	-	-
z toho:							
Uzbekistán	25 500	25 420	1 020	0	0	0	180
Ukrajina	4 102	5 112	1 000	64	0	24	0
Moldávie	2 440	12 450	2 600	0	0	1	0
Ostatní (třetí země)	6 604	53 797	33 108	10 866	9 577	6 682	45 340
% z celkového vývozu	9,1	37,3	37,7	31,9	28,4	4,3	37,4
z toho:							
Jugoslávie	2 952	19 600	9 905	529	0	0	5 800
Chorvatsko	204	17 061	13 762	600	2 049	632	18 742
Bosna	2 019	15 538	8 275	8 632	6 927	3 383	10 615
Makedonie	0	1 000	0	1 104	550	1 000	4 950
Vývoz celkem	72 490	144 207	87 853	34 079	33 733	157 215	121 332

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 30.4. 2004, ** 1.5. – 31.12.2004 *** do 30.6.2005.

Teritoriální rozdělení dovozu cukru do ČR v letech 2000 – 2005 v t

Země/Teritorium	2000	2001	2002	2003	2004*	2004**	2005***
Evropská unie	14 870	42 417	20 930	17 298	10 284	19 646	24 822
% z celk. dovozu	30,8	70,5	57,7	62,5	63,1	94,6	89,9
z toho:							
Německo	10 546	40 718	17 454	15 165	9 247	1 974	1 379
Rakousko	3 320	1 311	3 337	1 963	988	773	1 342
ostatní země EU	1 004	388	139	170	73	216	1 250
CEFTA	22 129	13 018	14 696	10 259	5 924	-	-
% z celk. dovozu	45,8	21,6	40,5	37,1	36,4	-	-
z toho:							
Slovensko	4 106	2 500	3 573	2 773	1 575	14 885	20 258
Polsko	18 014	10 518	10 823	7 386	4 349	1 797	318
Ostatní (třetí země)	11 276	4 667	659	120	77	1 114	2 798
% z celk. dovozu	23,4	7,9	1,8	0,4	0,5	5,4	10,1
z toho :							
ČR	10 448	4 667	560	0	0	-	-
Ostatní	828	0	99	120	77	1 114	2 590
ČR celkem	48 275	60 202	36 285	27 676	16 309	20 760	27 620

země bývalé SFRJ. Naopak vývoz cukru do zemí SNS prakticky ustal. Vývoz cukru do zemí EU 15 byl v důsledku vysoké celní ochrany do dubna 2004 poměrně nízký a navíc měl sestupnou tendenci. Od roku 2000 do konce dubna 2004 bylo nejvíce cukru vyvezeno do Uzbekistánu (celkem 51 940 t).

Dovoz cukru se do dubna roku 2004 soustředil téměř výhradně na země EU 15 a země CEFTA. V souladu s tehdy platnými ochrannými opatřeními ČR byl větší podíl dovozu z EU (především Německo). Od roku 2000 bylo do konce dubna 2004 dovezeno z této země celkem 93 130 t cukru. Toto množství cukru představuje téměř 50% podíl na celkovém dovozu do ČR za toto období. Ze zemí CEFTA se v tomto období dovezlo nejvíce cukru z Polska (46 651 t).

2. Bilance zahraničního obchodu s cukrem po 1.5.2004

Po vstupu ČR do EU se zahraniční obchod s cukrem i výrobky s obsahem cukru řídí v rámci předpisů ES o obchodu se třetími zeměmi, což m.j. znamená, že dovoz i vývoz cukru nad stanovenou množství hranicí podléhá licenčnímu řízení. Obchod s cukrem se zeměmi EU probíhá jako bezcelní obchod v rámci jednotného trhu EU a stanovených národních kvót. Vzájemný obchod mezi jednotlivými členskými zeměmi EU představuje dodávky zboží v rámci intrakomunitárního obchodu členských zemí.

Struktura dovozu a vývozu cukru se po vstupu zásadně změnila. Převážný podíl na zahraničním obchodu ČR s cukrem mají nyní země EU. U dovozu cukru činí podíl (ve finančním vyjádření) 92,7 % a u vývozu cukru dokonce 92,9 %. Dovoz cukru se sice oproti roku 2003/04 zvýšil cca o 50 %, ale vývoz cukru byl v tomto hospodářském roce více než čtyřnásobně vyšší. V souvislosti s intervenční cenou cukru, která začala platit i v ČR, výrazně vzrostly i průměrné ceny dováženého a vyváženého cukru. Průměrná dovozní cena byla **18,39 Kč/kg** a vývozní cena **17,72 Kč/kg**. Saldo obchodní bilance ČR v rámci intrakomunitárního obchodu ČR je velmi příznivé a činí **3 760,5 mil. Kč**.

U dovozu cukru ze zemí EU jednoznačně převažují dodávky ze **Slovenska** v celkovém množství **35 143 t**, což představuje 79% podíl na dodávkách cukru ze zemí EU 25. Významnější podíl na dovozu cukru již mají jen Německo a Rakousko. Nepotvrdily se zatím obavy ze zvýšených dodávek cukru z Polska. Dodávky cukru z ČR do zemí EU 25 jsou mnohem významnější. Velmi vysoké vývozy cukru do EU zaznamenáváme u 7 zemí, z nichž nejvíce cukru bylo vyvezeno do **Německa** (73 288 t), do **Rakouska** 56 502 t a na

Dodávky cukru mezi zeměmi EU 25 a ČR a bilance obchodu cukru ČR se třetími zeměmi*

	Dovoz (t)	Kč/kg	Vývoz (t)	Kč/kg	Saldo (t)
Rakousko	2 115	23,10	56 502	20,61	54 387
Německo	3 354	16,73	73 288	19,49	69 934
Belgie	65	47,89	15 197	22,28	15 232
Itálie	9	64,35	11 525	21,77	11 516
Polsko	2 115	19,47	16 538	17,40	14 423
Slovensko	35 143	18,14	31 826	20,91	- 3 317
Maďarsko	1 526	19,01	17 507	20,13	15 981
Řecko	-	-	2 209	19,93	2 209
Ostatní země EU	143	48,20	1 931	36,20	1 789
EU 25 celkem	44 472	18,56	226 523	20,21	182 051
Intrakomunitární obchod (mil. Kč)	825,1		4 585,6		3 760,5
Třetí země celkem	3 908	16,53	52 024	6,74	48 116
Bilance obchodu celkem v t	48 380	18,39	278 547	17,72	230 167
Bilance obchodu celkem (mil. Kč)	889,7		4 936,4		4 046,7

Pramen: ČSÚ. * od 1.5.2004 do 30.6. 2005

Slovensko 31 826 t. Z tohoto přehledu jasně vyplývá, že české cukrovary prozatím obstály v konkurenci zemí EU 25.

Dovozy cukru ze **třetích zemí** nebyly v tomto období příliš významné, pouze 3 908 t. Převážná část cukru byla dovezena ze Srbska. Vývozy cukru do třetích zemí byly mnohem významnější (celkem 52 024 t) i když představují pouze 18,7 % z celkového vývozu. Většinou směřovaly do zemí bývalé SFRJ. Nejvýznamnější vývozní destinací bylo Chorvatsko (celkem 19 374 t). Průměrné vývozní ceny cukru (většinou se jedná o cukr C) jsou pochopitelně podstatně nižší než u intrakomunitárního obchodu (pouze 6 740 Kč/t).

Zahraniční obchod výrobků s obsahem cukru

Na rozdíl od bilance cukru, kde má ČR po vstupu do EU vysoce aktivní saldo zahraničního obchodu, je saldo s výrobky s obsahem cukru pasivní. Bilance zahraničního obchodu s výrobky s obsahem cukru dosáhla v roce 2004/05 v ČR pasivní saldo v celkovém množství – **11 170 t** cukru. Pasivní saldo obchodní bilance se meziročně významně snížilo o 23 965 t. V ČR přestala od května roku 2004 platit ochranná opatření na dovoz některých výrobků, zejména ze skupin položek CN 1702 a 1806. Dovoz položek ze skupiny 1702 v roce 2004/05 velmi významně narostl (meziročně o 26 686 t). V zahraničním obchodu s výrobky s obsahem cukru tak jako u cukru převažují země EU, i když výjimečně u některých komodit je teritoriální dosah mnohem pestřejší.

Salda zahraničního obchodu s výrobky s obsahem cukru v letech 2002/03 až 2004/05 v t cukru**

		2002/03	2003/04				2004/05		
		Saldo	Dovoz	Koef.	Vývoz	Saldo	Dovoz	Vývoz	Saldo
0402	mléko, smetana s cukrem	518	658	0,42	1 292	634	970	1 193	223
0403	mléč. výrobky s cukrem	- 2 650	4 294	0,11	897	- 3 397	5 790	1 835	- 3 955
0404	mléč. výrobky ostat.	11	237	0,25	115	- 122	112	48	- 64
0811	ovoce a ořechy mražené	- 18	69	0,20	-	- 69	41	3	- 38
1702	ost. přírod. cukry a substit.	- 32 147	29 387	1,0	5 306	- 24 081	56 523	9 536	- 46 987
1704	cukrovinky bez kaka	7 168	13 232	0,60	21 223	7 991	23 446	29 691	6 245
1806	čokoláda, ost. kakaové výr.	- 6 333	15 821	0,38	13 247	- 2 574	24 900	74 121	49 266
1901	přípr. z mouky, směsi, těsta	- 5 812	7 472	0,35	1 568	- 5 904	9 204	2 838	- 6 366
1904	výr. z obilnin (pražené, atd)	- 465	814	0,10	334	- 480	989	498	- 491
1905	pekařské výrobky, pečivo	- 3 083	12 421	0,38	8 415	- 4 006	15 460	9 960	- 5 500
2006	ovoce, zelen. konzerv. cukr.	- 420	497	0,57	31	- 466	347	47	- 300
2007	džemy, protlaky s cukrem	- 742	2 293	0,54	1 054	- 1 239	2 371	2 550	179
2008	ovoce, ořechy, jin. uprav.	- 1 820	3 116	0,08	877	- 2 239	10 346	975	- 9 371
2009	ovoc. šťávy (i vinné mošty)	- 568	5 006	0,30	1 980	- 3 026	3 770	2 328	- 1 442
2101	esence, výtažky z kávy, čaje	17	749	0,20	930	181	1 000	1 347	347
2103	omáčky, přípr., kořen. směs	761	438	0,10	993	555	527	1 402	875
2105	zmrzlina, eskymo apod.	- 1 037	1 685	0,47	415	- 1 270	2 300	1 105	- 1 195
2106	sirupy a potravin. přípr. ost.	- 3 054	9 018	0,05	12 092	3 074	10 741	10 435	- 306
2202	miner. vody a sod. s cukr.	12 293	11 593	0,10	13 024	1 431	10 315	18 055	7 740
2205	vermut a desertní vína			0,05					
2208	alkoh., destil. (pod 80% líh)	- 136	2 037	0,30	1 908	- 129	2 412	2 429	17
	Celkem	- 37 516	120 838	0,28*	85 703	- 35 135	181 563	170 393	- 11 170

Pramen: Celní statistika

Poznámka: *koeficienty určují průměrný procentický obsah cukru, ** Všechny roky jsou počítány od 1.7. do 30.6. příštího roku.

Snad nejvíce se změna podmínek v průběhu zahraničního obchodu po vstupu do EU dotkla skupiny položek **CN 1702** – ostatní přírodní cukry a substituenty cukru. Pasivní saldo dosáhlo hodnoty - **46 987 t**. Převažuje dovoz izoglukózy CN 17024010, dále glukózy CN 17023099 a invertního cukru CN 17029099. Všechny tyto položky se dovážejí převážně ze Slovenska (cca 80 % z celkového dovozu). Velmi významnou skupinou v rámci zahraničního obchodu je pro ČR **CN 1704** – cukrovinky bez kaka. V roce 2004/05 se vyvezlo celkem **29 691 t** v hodnotě cukru. Převažuje vývoz želé a gumových cukrovinek a dražé. Nejvýznamnějšími destinacemi jsou Německo, Velká Británie a Rumunsko. U dovozu převažuje dovoz tvrdých bonbónů (6 908 t cukru) z Polska. U čokoládových výrobků skupiny **CN 1806** se aktivní saldo obchodní bilance meziročně velmi významně zvýšilo o 51 840 t. Markantní zvýšení vývozu nastalo především v důsledku vývozu položky 1806 1090 – kakaový prášek s obsahem sacharózy nad 80 %. V roce 2004/05 bylo vyvezeno celkem 61 437 t kakaového prášku, téměř výhradně do Polska. Tradiční, především vývozní komoditou ČR, jsou slazené minerální vody a sodovky **CN 2202 10**. I když obsahují tyto vody pouze asi 10 % cukru, jejich vývoz představuje podle odhadu 18 055 t cukru. Nejvíce minerálních vod a sodovek se vyváží na Slovensko (4 791 t cukru), do Německa 3 584 t cukru a do Polska 1 026 t.

TABULKOVÉ PŘÍLOHY

Nejvýznamnější dovozy surového cukru do zemí EU 25* v t (hodnota surového cukru)

Země/kontinent	2000	2001	2002	2003	2004
Malawi	33 518	30 903	37 865	62 902	39 650
Mauritius	411 329	547 926	576 450	460 358	522 248
Svazijsko	156 288	185 427	150 913	133 100	178 288
Zimbabwe	46 221	75 408	42 051	46 354	71 925
Afrika – ostatní země	66 144	64 574	140 775	150 981	159 909
Afrika celkem	713 500	904 238	948 054	853 195	972 020
Podíl z dovozu celkem (%)	41,2	50,2	51,9	51,4	49,8
Guayana	231 971	204 948	174 147	168 255	179 305
Jamaica	162 153	157 111	138 551	128 544	138 011
Kuba	70 350	59 353	88 191	60 939	104 199
Trinid/Tobago	64 213	50 781	53 744	45 500	43 500
Brazílie	39 638	53 464	55 368	80 905	132 557
Amerika – ostatní země	183 182	166 048	176 051	148 368	167 570
Severní a Jižní Amerika	711 507	691 705	686 052	632 511	765 142
Podíl v %	43,4	38,4	37,6	38,1	39,2
Fiji	234 578	183 275	162 323	159 254	179 654
Ostatní země (Pacifik)	26 505	13 727	21 855	10 980	30 757
Asie celkem	261 083	197 002	184 178	170 234	210 411
Podíl v %	15,1	10,9	10,1	10,3	10,8
Evropa celkem	5 066	10 015	6 932	4 067	3 878
Podíl v %	0,3	0,5	0,4	0,2	0,2
Dovoz celkem	1 731 156	1 802 960	1 825 216	1 660 008	1 951 451

Dovoz bílého cukru do zemí EU v t (hodnota bílého cukru)

	2000	2001	2002	2003	2004
Srbsko	0	24 190	169 756	106 927	174 538
Chorvatsko	688	36 256	63 693	161 310	48 105
Ostatní Evropa	13 816	13 013	8 618	20 947	41 309
Evropa celkem	14 504	73 459	242 067	289 184	263 952
Afrika celkem	45 375	35 017	29 312	30 006	37 819
Amerika celkem	14 879	15 062	35 399	32 619	81 245
Asie/Pacifik celkem	6 037	13 850	33 486	20 810	18 922
Dovoz celkem	80 795	137 388	340 264	372 619	401 938
Dovoz bílého a surového cukru celkem (hodnota surového cukru)*					
	1 805 487	1 929 356	2 138 258	2 002 818	2 321 233
Vývoz cukru celkem (hodnota surového cukru)					
	6 016 881	5 871 855	4 489 015	4 849 530	4 136 196
Index dovoz/vývoz	0,30	0,33	0,48	0,41	0,56

Pramen: F.O. Licht č. 24 r. 2005.

Poznámka: * Koeficient přepočtu surového na bílý cukr je 0,92.

Nejvýznamnější vývozy bílého cukru ze zemí EU 25 v t (hodnota bílého cukru)

<i>Země/kontinent</i>	2000	2001	2002	2003	2004
Norsko	157 609	170 567	162 934	165 910	154 724
Švýcarsko	182 094	170 787	207 712	239 436	280 460
Albánie	61 865	59 970	73 651	98 345	63 980
Bosna	73 842	114 958	136 085	116 133	68 915
Chorvatsko	52 680	46 843	60 980	106 221	105 041
Rumunsko	46 157	49 563	30 457	46 926	74 379
Bělorusko	21 902	8 872	1 604	3 214	51 617
Rusko	235 597	108 397	137 788	52 428	71 524
Ukrajina	52 644	127 940	61 076	150 123	64 235
Ostatní Evropa	159 118	254 767	172 376	203 969	125 158
Evropa celkem	1 043 508	1 112 364	1 044 663	1 182 711	1 060 033
Podíl z vývozu celkem (%)	17,3	18,9	23,3	24,4	25,6
Alžírsko	773 198	784 640	584 591	324 933	339 922
Egypt	244 170	179 679	100 022	104 781	74 507
Tunisko	116 366	99 205	51 868	151 469	84 859
Ostatní Afrika	415 871	487 618	320 446	307 672	267 156
Afrika celkem	2 118 124	2 059 145	1 434 853	1 219 220	766 444
Podíl v%	35,2	35,1	32,0	25,1	18,5

Pramen: F.O. Licht č. 24, r. 2005

Severní a Jižní Amerika	93 260	97 930	62 122	80 753	80 690
Podíl v %	1,5	1,7	1,4	1,7	2,0
Indonésie	90 499	123 785	38 347	148 126	78 534
Israel	403 520	438 548	472 462	517 628	572 770
Kuvajt	57 012	71 372	56 443	86 403	76 198
Libanon	92 308	106 387	115 659	149 337	146 984
Srí Lanka	162 407	134 384	41 437	43 987	111 243
Sýrie	431 155	594 535	462 253	560 201	504 928
Tadžikistán	10 321	11 528	31 207	72 449	60 560
SAE	320 433	216 830	111 561	99 286	142 493
Uzbekistán	232 425	163 144	57 506	92 577	66 149
Ostatní Asie/Pacifik	920 524	679 286	365 066	368 766	226 528
Asie/Pacifik celkem	2 720 604	2 539 799	1 751 941	2 139 360	1 986 387
Podíl v %	45,2	43,3	39,0	44,1	48,0
Ostatní země celkem	41 385	62 617	195 436	227 486	242 642
Podíl v %	0,8	1,0	4,3	4,7	5,9
Vývoz celkem	6 016 881	5 871 855	4 489 015	4 849 530	4 136 196

Historický přehled produkce cukrové řepy na území ČR

		1920/25	1926/30	1931/35	1936/40	1941/45	1946/50	1951/55	1956/60	1961/65	1966/70	1971/75	1976/80
Sklizňová plocha	ha	195 300	202 130	130 651	140 246	149 360	152 829	178 541	171 238	168 766	142 874	145 501	154 599
Výnos kořene	t/ha	25,12	26,54	24,56	26,52	19,98	21,88	24,28	26,42	28,42	35,51	32,92	33,00
Cukernatost	%	18,34	18,27	18,67	17,36	17,95	18,13	17,85	17,31	17,19	15,15	15,20	14,34
Výnos polarizač. cukru	t/ha	4,58	4,84	4,58	4,60	3,59	3,94	3,97	4,55	4,88	5,29	4,98	4,74
Počet činných cukrovarů		149	136	109	103	96	91	85	80	76	70	61	59

Pramen: Cukrovarnický kalendář, ČMCS.

Pozn: Do roku 1990 jsou v tabulce použity pětileté průměry

		1981/85	1986/90	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Sklizňová plocha	ha	150 548	126 153	119 000	125 630	110 810	91 100	93 870	103 690	95 770	79 150	57 910	60 310
Výnos kořene	t/ha	35,56	36,19	32,35	31,95	39,22	33,86	40,72	42,06	39,76	44,88	46,94	47,44
Cukernatost	%	14,56	15,13	17,54	16,02	16,79	15,59	15,96	16,99	16,56	15,83	17,28	17,66
Výnos polarizač. cukru	t/ha	5,20	5,52	5,67	5,12	6,57	5,28	6,50	7,15	6,67	7,10	8,11	8,38
Počet činných cukrovarů		55	50	43	41	39	31	29	28	26	16	11	13

		2001	2002	2003	2004	2005*
Sklizňová plocha	ha	78 900	79 500	74 000	68 970	63 500
Výnos kořene	t/ha	49,40	50,30	45,27	50,57	-
Cukernatost	%	15,66	16,13	18,20	18,53	18,50
Výnos polarizač. cukru	t/ha	7,74	8,12	8,24	9,37	-
Počet činných cukrovarů		14	13	13	11	11

* odhad

Ořady cukrovky registrované v roce 2005 v relativním srovnání na průměr kontrolních odrůd v letech 2002 – 2004

Kód	Odrůda			Výnos kořene	Cukernatost	Výnos cukru	Výtěžnost	Výnos rafinády	Index
5075873	IMPERIAL	RICE		114,8	98,6	112,6	99,0	113,2	106,4
5075835	CASATA	RICE		112,7	97,7	109,7	97,6	109,5	104,4
5075845	ORLANDA			106,9	100,6	107,4	100,8	107,5	104,0
5075871	BALTIKA	RICE		110,1	98,8	108,3	98,2	107,6	103,6
5075844	CONCHITA			103,5	101,8	105,4	102,0	105,6	103,2
5075819	ATTRACTION			106,4	99,2	105,6	99,7	106,3	102,9
5075846	ALYSSA			105,7	99,6	105,1	100,0	105,7	102,7
2610180	MILLENIUM		*	105,5	99,8	105,3	98,8	104,2	102,1
5075817	CARUSO	RICE		108,4	97,3	105,5	97,0	105,3	102,0
2610214	ECONOMY		*	98,4	100,8	98,9	101,2	99,3	99,9
2610113	VEGAS		*	100,6	99,3	100,1	99,4	100,1	99,9
2610147	EURO		*	97,2	100,8	97,9	101,4	98,5	99,5
2610236	COMPASS		*	98,4	99,2	97,8	99,3	97,8	98,7
Průměr kontrol (absolutní čísla)				55,5 (t/ha)	20,2 (%)	11,2 (t/ha)	17,9 (%)	9,9 (t/ha)	

Pramen: ÚKZÚZ

RICE: odrůdy tolerantní k rizománii a cercosporiôze

- kontrolní odrůdy